Azg
armenian daily

13 ՍԱՅԻՍ 1995. ՇԱԲԱԹ # 88 (842)

Հայաստան մտնող գազի քանակը մնում է անբավարար

Միրոն Հիշմանյանը կրկին մեկնեց Աշգաբատ

Երևանի բնակչությանը էլեկտրաէներգիա հասկացվում է օրական ընդամենը մեկ ժամ, որի պատճառներն են Գյումրու ՀԷԿ-ի վթարը եւ գազամուղի ճնշման կտրուկ անկումը:

Մայիսի 12-ին Թուրքմենստանից Հայաստան եկող գազի ծավալը մնացել է նույնը 1.9 մլն խորանարդ մետր: ՀՀ կառավարության մամուլի ծառայության ղեկավար Վլադիմիր Մաանյանը հայտնեց, որ գազի ծավալների կրճատման պատճառները դարձյալ չեն, եւ այդ հարցը դարձյալ նոյեմբերի մայիսի 12-ին Թուրքմենստան է մեկնել ՀՀ Էներգետիկայի եւ վառելիքի նախարար Միրոն Հիշմանյանը: Ըստ երկրորդ դայմանագրի, Հայաստանը պետք է օրական Թուրքմենստանից ստանա մոտ 5 մլն խմ գազ: Սովորաբար ստացվող քանակությունը չի գերազանցում 3.5 միլիոնը: Մայիսի 8-ից սկսած այդ քանակությունը իջել է 2 միլիոնի:

ԵՏ

ԿԱՐԳԱԿՈՐՈՒՄ

Հայաստանը վերադարձրեց 27 ադրբեջանցի ռազմագերիներին

Բաքուն ուղարկում է առաջին 8 հայերին

ՏԱՏՈՒԼ ԱԱՍՏԻՆ. Երեկ առավոտյան ժամը 8.30-ին «Հայկական ավիառուղիներ» ընկերության ՅԱԿ 40 ինքնաթիռը Բաքու հասցրեց 27 ադրբեջանցիների, որոնցից 23-ը ռազմագերի են, իսկ 4-ը՝ քաղաքացիական անձինք: Այս մասին հայտնեց Միջազգային կարմիր խաչի կոմիտեի Հայաստանի ներկայացուցչության մամուլի քարտուղար Արամ Հովհաննիսյանը: Մնացած երկու ռազմագերիները, բաբար Մարաս Իշխանը եւ դաղստանցի Բաբաեւը, որոնք ունեն ՈԴ քաղաքացիություն, ցանկություն են հայտնել գնալ Ռուսաստան, եւ նրանց տեղափոխման հարցը առաջիկա օրվա ընթացքում կլուծվի: Փաստորեն, նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի մայիսի 10-ի հայտարարությունից հետո, ԿԽՍԿ-ի Հայաստանի դաշվիրակության ղեկավար Էրվին Բոուի ղեկավարությամբ ռազմագերիները հասցվեցին Բաքու, բայց փոխարենը հայկական ինքնաթիռով ոչ մի հայ գերյալ չբերվեց Հայաստան: Ավելի ուշ հայտնի դարձավ, որ Ադրբեջանը պատրաստ է ուղարկել 35 հայ ռազմագերիների, որոնցից առաջին 8-ը երեւան հասան երեկ երեկոյան, Միջազգային կարմիր խաչի կոմիտեի ինքնաթիռով: Մնացածը 27-ը կտեղափոխվեն այսօր: Հայտնի է, որ մայիսի 8-ին ԼՂՀ-ն արդեն վերադարձրել էր 15 ռազմագերիների: Բացի այդ, ադրբեջանական կողմը շարունակ պնդում է, թե Բաքվում կա ընդամենը 35 հայ, որից 25-ը ռազմագերի, 1 «բալանյի» եւ 9-ը հայազգի, որոնք բնակվում են Հայաստանի սահմաններից դուրս եւ որոնց բռնել են գնացքներում, ու նրանց դեմ էլ ոչ մի քրեական գործեր են հարուցվել: Այնինչ, Միջազգային կարմիր խաչի կոմիտեի ցուցակներով, հայազգի ռազմագերիների թիվը հասնում է 70-ի:

Կոնգրեսն ընդունեց հայանպաստ որոշումը

Ինչպես հաղորդեց ՈԱԿ Կենտրոնական գրասենյակը Բոստոնից, հակառակ նախագահ Քլինթոնի եւ պետքարտուղարության ընդդիմության, Ս. Նախագահների, ներկայացուցչության ծայնով երեկ ընդունեց Հայաստանի մարդասիրական միջանցքի մասին (Humanitarian Corridor AcT) որոշումը, որի համար շուրջ երկու տարի ամերիկացի հայամետ քաղաքական գործիչներն ու հայկական կազմակերպությունները պայքարում էին: Այն արգելում է ամերիկյան որեւէ օգնություն ուղղել Ադրբեջանին (Բաքու, Թուրքիա), ովքեր արգելափակման են ենթարկում Հայաստանին տրվող մարդասիրական օժանդակությունները: ■

Բաբուրինը պահանջում է Ղարաբաղի ճանաչումը

ՄՈՍԿՎԱ (ՈՒԻՏ). Ռուսաստանի Պետդումայի պատգամավոր Սերգեյ Բաբուրինը («Ռուսական ուղի» կուսակցություն) պահանջեց, որ Ադրբեջանը ճանաչի Ղարաբաղի գոյությունը եւ այն հստակ հակամարտության 3-րդ կողմ: Մոսկվայում կայացած մամլո ասուլիսի ընթացքում Բաբուրինը անդրադարձավ վերջերս Հայաստանի եւ Ադրբեջանի խորհրդարանական պատվիրակությունների հետ ունեցած հանդիպմանը եւ նշեց. «Երբ հանդիպեցինք Ադրբեջանի նախագահ Հեյդար Ալիեւին, նա խոստացավ անդրադառնալ ռուսական բանակում ծառայության ընթացքում գերի բռնված 2 հայ զինվորների հարցին եւ այն լուծել կառուցողական ոգով»:

Բաբուրինի համաձայն, Ղարաբաղի ղեկավարությունը չկամությամբ է ընդունել գերի օդաչու Յուրի Բելիչենկոյի մահապատիժը վերաքննության ենթարկելու մասին Պետդումայի միջամտությունը: Համենայնդեպս, ասաց նա, Ղարաբաղի Գերագույն խորհրդի նախագահությունը նոյեմբերի 10-ին 25 տարվա բանտարկության վերածեց մահապատժի որոշումը նրա նկատմամբ:

Բաբուրինը հայտարարեց նաեւ, թե մտադիր է պատգամավորական բողոք ներկայացնել Ռուսաստանի Դաշնության պատգամավորության նախարարությանը, Գյումրիում ռուսական զորքի հրամանատար Վ. Գուժարեւի դեմ, որը մերժել է ընդունել եւ այցի հնարավորություն տալ տեղի ռուսական զորամասս այցելելու ցանկություն հայտնած Պետդումայի պատվիրակությանը:

ՎԹԱՐ

5 մլն դոլլարի օգնություն Գյումրուի ՀԷԿ-ի վերագործարկման համար

ԱԱՍՏԻՆ ՊՈՍՏՈՅԱՆ. Գյումրուի հիդրոէլեկտրակայանի վթարի վերացման աշխատանքներն ընթանում են մեծ ինտենսիվությամբ: Էներգետիկայի եւ վառելիքի նախարարության տեսչական ծառայության պետ Ժասմինա Ղեւոնյանը: Նրա ասելով, դեռեւս վաղ է խոսել վթարի իրական պատճառների, նյութական վնասի, առավել եւս հիդրոէլեկտրակայանի վերագործարկման ժամկետի մասին: Այդ ամենը հայտնի կդառնա միայն մարման հետ զուգահեռ տարվող հետախուզական աշխատանքների ավարտից հետո:

Հասարակ է, որ Գյումրուի հիդրոէլեկտրակայանի վերագործարկման նպատակով Համաշխարհային բանկը Հայաստանի Հանրապետությանը տրամադրել է 5 մլն դոլլարի օգնություն:

Մայիսի 4-ին վթարված Գյումրուի հիդրոէլեկտրակայանի հզորությունը հավասար է հայկական ատոմակայանի մեկ բլոկի հզորության կեսին եւ առանձնահատուկ նշանակություն ուներ հանրապետության էներգամատակարարման գործում:

ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆ

ՀՀ ԳԽ-ն հավանություն տվեց Սահմանադրության նախագծին

Առարկություններ մնացին անպատասխան

Մայիսի 12-ին ՀՀ Գերագույն խորհուրդը 141 ձայնով հավանություն տվեց Սահմանադրական հանձնաժողովի մշակած նախագծին եւ հաստատեց հուլիսի 5-ին այն համաժողովրդական քվեարկման դնելու ՀՀ նախագահի առաջարկը:

Իսկ մինչ այդ նիստը նախագահող Արա Սահակյանն առաջարկեց լսել խմբերի, խմբակցությունների նախագահների կարծիքները: Հերթագրվեցին ԱԺՄ-ից Դավիթ Վարդանյանը, որը մասնակցելով այդ օրը խորհրդարանում տիրող լարված մթնոլորտը, հրաժարվեց Սահմանադրության վերաբերյալ իր խոսքից եւ հայտնեց, որ ժողովրդին կոչ են անելու ոչ ասել Սահմանադրությանը: Նույն կարծիքն արտահայտեցին նաեւ դաշնամարտիկներ Այբերս Բաղդասարյանը եւ Պարույր Հայրիկյանը: ՀՅԴ խմբակցության ներկայացուցիչ Ռուբեն Հակոբյանն իր ելույթում վիճաբանություն մատնեցնց Սահմանադրական հանձնաժողովի նախագծում տեղ գտած որոշ հոդվածներ, առաջ առաջարկեց դրա հետ միասին քվեարկության դնել նաեւ վերջերս հրապարակված Սահմանադրության նախագիծը, որը բավարար ձայներ չհավաքեց: ՀՌԱՄ-ի կողմից որոնես հատուկ կարծիք արձանագրված հայտնի երկու կետերի վերաբերյալ հարցը հանդեռ, նախագծի հեղինակներից Ռաֆիկ Պետրոսյանը կոչ արեցնց Սահմանադրությունը հանրաքվեով ընդունելու:

Եզրափակիչ խոսքով հանդես եկավ նախագծի հիմնական հեղինակը՝ Վլադիմիր Նազարյանը:

Նախագծի վերաբերյալ իր հեղինակավոր խոսքն ասաց մի քանի ժամ առաջ կառավարության որոշ կազմի հետ ԳԽ ներկայացած ՀՀ նախագահը: Նա շնորհակալություն հայտնեց խորհրդարանին 5 տարվա արդյունաբեր աշխատանքի համար, շեշտելով՝ «ընտրյալ իշխանությունները գործելու են իրենց լիազորությունների ոգով ժամկետով»: Հայտնելով, որ խորհրդարանն իր գործունեությունը կեզրափակի ՀՀ Սահմանադրության ընդունմամբ, կոչ արեց այն անհապաղ դնել քվեարկության:

Թեղեւեւ արդեն 1:30 էր, այնմենայնիվ սովորական ընդմիջման ժամը եւ դատավորներից շատերը հանձայն չէին առանց ընդմիջման նիստը շարունակելու, որտեղ Սահակյանի որոշմամբ այնուամենայնիվ վիճելի հարցը եւս լուծվեց քվեարկությամբ եւ խորհրդարանը շարունակեց աշխատանքը: Սահմանադրության նախագիծը դրվեց քվեարկության եւ բացարձակ մեծամասնությամբ խորհրդարանն ամրագրեց հուլիսի 5-ին Սահմանադրությունը հանրաքվեի դնելու հարցը: Այնպես որ մեր դատավորները

տեղական

ՀՀ Ազգային ժողովի դատական-իրավական հարցերի մշտական հանձնաժողովը երեկ, շրջանցելով ՀՀ ընտրությունների մասին օրենքը, ընդունել է երկու որոշում, որոնցից մեկով ԿԸՀ-ի աշխատակիցները դարբերաբար կլուսաբանի ԳԽ մամլո կենտրոնը: իսկ հիսներին զանգվածային լրատվության միջոցների մասնակցության մասին անհրաժեշտության դեպքում կընդունի առանձին որոշում: Օրենքին հակասող երկրորդ որոշումով ընտրատարածքային հանձնաժողովներին թույլատրվել է ընտրական տեղամասեր կազմել-վերացնել և բուժական հաստատություններում: Մայիսի 12-ին ԱԻՄ-ի դահլիճում Պարույր Հայրիկյանի և ԳԽ-ում ԱԺՄ-ի, ՀՅԴ-ի, Ազգային առաջադիմության և Ազգային ոլորտի ներկայացուցիչների տված մամլո ասուլիսը ԿԸՀ-ի նշված երկու որոշումները դարձյալ անելու նպատակ էր հետապնդում: Բանախոսները միանշանակ նշեցին, որ ԿԸՀ-ն օրենքներ մեկնաբանելու իրավունք է վերապահել իրեն, որը բացառապես ԳԽ-ի իրավասությունն է. «ամենավառ արտայայտը եղել է հայտարարել ընդամենը մեկ ամիս առաջ ընդունված սահմանադրական օրենքը», հայտարարեց Պ. Հայրիկյանը, միաժամանակ ավելացնելով, որ Լևոն Տեր-Պետրոսյանը դատապարտ է հայտարարել ժողովրդավարությանը և մեզ բոլորիս: Վկայակոչելով ՀՀ-ում գործող սահմանադրության 86-րդ հոդվածը, որտեղ ասվում է, որ ընտրությունների մասին օրենքի և գործող սահմանադրության միջև հակասություններ լինելու դեպքում սահմանադրական է համարվում ընտրությունների մասին օրենքը: Եզրելով նրանից, որ մեկ ամիս առաջ ընդունված օրենքը հակասում է սահմանադրությանը, ԿԸՀ-ն իրեն իրավունք է վերապահել ինքնուրույն լուծել հարցերը և նման անօրինական որոշումներ է կայացրել, հայտարարեցին նրանք:

Մեկնաբանելով առաջին հայացքից անմեղ թվացող այն որոշումը, որով զինվորականում ու հիվանդանոցներում լրացուցիչ ընտրական տեղամասեր բացելու թույլտվություն է տրվել, նրանք տեղեկացրին, որ այդ դեպքում մեծ գրաբարձեր կկազմակերպվեն մի տեղամասից մյուսը, մանավանդ որ զորամասերում եղած զինվորների իրական թիվը ամենևին չի համապատասխանում գրանցվածին: Անհասկանալի է նաև ընտրական օրենքի 8-րդ հոդվածը, որով ընտրելու իրավունք է տրվում 18 տարեկան լրացած այն քաղաքացիներին, ովքեր մինչև ընտրությունների օրը առնվազն 6 ամիս բնակվել են այդ տարածքում: Մինչդեռ, մայիսի 22-ից գարնանային զորահավաք է սկսվելու: Տեղեկացվեց նաև, որ իշխանությունների ներկայացուցիչներն իրենց թեկնածությունը գեղեցկացնում են դնել հենց այդ տեղամասերում: Բացի այդ, նշված ընտրատարածքում կուսակցությունների ներկայացուցիչների համար մոռ է մնում բեկնածուների քարոզչության հարցը: Նույնը վերաբերում է նաև հիվանդանոցներին: «ԿԸՀ-ն փոխանակ ոչնչացնելու հասցեն, ավելացնելով, որ ԿԸՀ-ն լուծարելու իրավունք ունի միայն ՀՀ նախագահը կամ ԳԽ նախագահը, որը տվյալ դեպքում անհնարին է, ուստի ԳԽ-ին ներկայացնելու են երկու որոշման նախագիծ: Մեկով առաջարկվում է փոփոխություններ կատարել ընտրությունների մասին օրենքում մշակել դատախազական վերահսկման մեխանիզմ, իսկ երեկ դա չանցնի, ԱԺՄ-ի, ՀՅԴ-ի, ԱԱ-ի, ԱԻՄՔ-ի և Ազգային ոլորտի կուսակցությունների անունից առաջարկել երկրորդ նախագիծը: Վերջինս որոշես հրատապ հարց դատարկ:

ԸՆՏՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Ընդդիմություն. Չեղյալ հայտարարել ԿԸՀ-ի որոշումները

ճանաչվելուց բարձրացրել է ընտրական տեղամասեր կազմելու-վերացնելու և բուժական հաստատություններում: Մայիսի 12-ին ԱԻՄ-ի դահլիճում Պարույր Հայրիկյանի և ԳԽ-ում ԱԺՄ-ի, ՀՅԴ-ի, Ազգային առաջադիմության և Ազգային ոլորտի ներկայացուցիչների տված մամլո ասուլիսը ԿԸՀ-ի նշված երկու որոշումները դարձյալ անելու նպատակ էր հետապնդում: Բանախոսները միանշանակ նշեցին, որ ԿԸՀ-ն օրենքներ մեկնաբանելու իրավունք է վերապահել իրեն, որը բացառապես ԳԽ-ի իրավասությունն է. «ամենավառ արտայայտը եղել է հայտարարել ընդամենը մեկ ամիս առաջ ընդունված սահմանադրական օրենքը», հայտարարեց Պ. Հայրիկյանը, միաժամանակ ավելացնելով, որ Լևոն Տեր-Պետրոսյանը դատապարտ է հայտարարել ժողովրդավարությանը և մեզ բոլորիս: Վկայակոչելով ՀՀ-ում գործող սահմանադրության 86-րդ հոդվածը, որտեղ ասվում է, որ ընտրությունների մասին օրենքի և գործող սահմանադրության միջև հակասություններ լինելու դեպքում սահմանադրական է համարվում ընտրությունների մասին օրենքը: Եզրելով նրանից, որ մեկ ամիս առաջ ընդունված օրենքը հակասում է սահմանադրությանը, ԿԸՀ-ն իրեն իրավունք է վերապահել ինքնուրույն լուծել հարցերը և նման անօրինական որոշումներ է կայացրել, հայտարարեցին նրանք:

Մեկնաբանելով առաջին հայացքից անմեղ թվացող այն որոշումը, որով զինվորականում ու հիվանդանոցներում լրացուցիչ ընտրական տեղամասեր բացելու թույլտվություն է տրվել, նրանք տեղեկացրին, որ այդ դեպքում մեծ գրաբարձեր կկազմակերպվեն մի տեղամասից մյուսը, մանավանդ որ զորամասերում եղած զինվորների իրական թիվը ամենևին չի համապատասխանում գրանցվածին: Անհասկանալի է նաև ընտրական օրենքի 8-րդ հոդվածը, որով ընտրելու իրավունք է տրվում 18 տարեկան լրացած այն քաղաքացիներին, ովքեր մինչև ընտրությունների օրը առնվազն 6 ամիս բնակվել են այդ տարածքում: Մինչդեռ, մայիսի 22-ից գարնանային զորահավաք է սկսվելու: Տեղեկացվեց նաև, որ իշխանությունների ներկայացուցիչներն իրենց թեկնածությունը գեղեցկացնում են դնել հենց այդ տեղամասերում: Բացի այդ, նշված ընտրատարածքում կուսակցությունների ներկայացուցիչների համար մոռ է մնում բեկնածուների քարոզչության հարցը: Նույնը վերաբերում է նաև հիվանդանոցներին: «ԿԸՀ-ն փոխանակ ոչնչացնելու հասցեն, ավելացնելով, որ ԿԸՀ-ն լուծարելու իրավունք ունի միայն ՀՀ նախագահը կամ ԳԽ նախագահը, որը տվյալ դեպքում անհնարին է, ուստի ԳԽ-ին ներկայացնելու են երկու որոշման նախագիծ: Մեկով առաջարկվում է փոփոխություններ կատարել ընտրությունների մասին օրենքում մշակել դատախազական վերահսկման մեխանիզմ, իսկ երեկ դա չանցնի, ԱԺՄ-ի, ՀՅԴ-ի, ԱԱ-ի, ԱԻՄՔ-ի և Ազգային ոլորտի կուսակցությունների անունից առաջարկել երկրորդ նախագիծը: Վերջինս որոշես հրատապ հարց դատարկ:

ՆԱԽԸՆՏՐԱԿԱՆ

ՀՀԸ-ն և հարակիցները 222 թեկնածու են առաջադրում...

Սկիզբը էջ 1

Նրանց հետևում է (թիվ 10) ոչ այլ ոք է, եթե ոչ՝ Խ. Հայաստանի նախաձեռնությամբ եւ ՀՀ Գիտությունների ազգային ակադեմիայի ներկայիս պրեզիդենտ Ֆաղել Տաճատի Սարգսյանը, որին, ըստ երեւույթին, կուսակցական կարգապահությունն է ստիպել իրենից առաջ բողոքել իր գլխավորած ակադեմիայի ավագ գիտաշխատող Ելիա Նաճարյանին (թիվ 9):

Օրինակելի է նաեւ կուսակցությունների հիերարխիկ, «համամասնական» դասավորումը ցուցակում: ՀՀՇ-ն ներկայացված է 119 կուսանդամներով, մինչդեռ մտավորականները (ՄՀ)՝ 11, ՈԱԴԼԿ-ն՝ 8, ՀԲԴՄ-ն՝ 7, ՀՀԿ-ն՝ 7, ՍԴՀԿ-ն՝ 2, իսկ մնացյալների դիմաց կուսակցական պատկանելություն չի նշված:

Ցուցակի հայացքից ցուցակը բողնում է տարօրինակ, կցմցված, անհամատեղելի համատեղելու, տեղ տեղ ծիծաղելի տպավորություն: Սակայն դա՝ միայն առաջին հայացքից: Ավելի հանգամանալից ուսումնասիրությունը հանգեցնում է տխուր, նույնիսկ սարսափեցնող տպավորության: Այնտեղ ներկա է մեր ներկա ամբողջ վարչախմբի ծանր մեքենան՝ ոչ միայն խորհրդարանական, այլեւ գործադիր իշխանությամբ եւ նրան ենթակա օղակներով: Պետնախարարներ, նախարարներ, նախագահական աղարաշի ներկայացուցիչներ, գործկոմների, շրջգործկոմների, քաղգործկոմների ղեկավարներ, բվով՝ 105 հաս: Եվ, ըստ երեւույթին, հավակնորդների այդ հսկա բանակի նախընտրական ու վերջընտրական հսկա ծախսերը միայն գործկոմների նախագահների ուսերին չթողնելու մտահոգությամբ, ցուցակի վերջում ընդգրկված են՝ այսպես կոչված մեր բարձրացող բուրժուազիայի՝ պետական ծեռնարկությունների, հայկոոպի, «Հայէներգոյի», Ուկերչական գործարանի, «Հողակնի», «Սատֆիրի» եւ փողոց այլ հիմնարկների պետերը:

Վերջում չստուգված մի տեղեկություն՝ ՀՀՇ եւ հարակից կազմակերպությունների ցուցակը օրեր առաջ ենթարկվել ու հաստատվել է ՀՀ անվտանգության խորհրդում: Այնպես որ՝ «խաղ չկա»:

ՀԱՄԱՌՈՏ

Վարդենիսում տեղորոշվել է 30 ամրոց

Իտալիայի Կրետե միկենյան եւ էգեյան անատոլիական հետազոտությունների ինստիտուտը ուրարտական հուշարձանախմբերը քարտեզագծելու նպատակով ծրագրում է հանգամանալից ուսումնասիրություններ կատարել Հայաստանում, Թուրքիայում, Իրանում, Իրաքում եւ Սիրիայում, որոնց տարածքները գտնվել են վանի թագավորության մշակութային հզոր ազդեցության ներքո: Աշխատանքներ են տարվելու նաեւ այդ հուշարձանների լուսանկարման, ճշգրիտ հանույթը որոշելու եւ բվագրելու ուղղություններով: Վերջին մեկ տարվա ընթացքում ինստիտուտի աշխատակիցները Վարդենիսի շրջանում հայ հնագետների հետ մեկտեղ տեղորոշել են ուրարտական 30 ամրոց: Ինչպես հայտնի դարձավ Հայաստանի հնագիտության եւ ազգագրության ինստիտուտում, ուսումնասիրվող գիտական նյութը համակարգելու եւ վերլուծելու համար կդահանջվի տասնամյակների քրտնաջան աշխատանք: Պեղվելիք հուշարձանները լույս կտեսնեն հայ ժողովրդի վաղնջական ժամանակների պատմության հարցերի վրա:

ԳԱԳԻԿ ՍԱՐԳՍՅԱՆ

Նորք-Մարաշը առանց թերթերի

Երեւանի Նորք, Մարաշ թաղամասերում բնակվում են տասնյակ հազարավոր մարդիկ: Այստեղ են գտնվում մի շարք գիտական հիմնարկներ, ծերանոց, մի քանի հյուրանոցներ, հիվանդանոցներ, եկեղեցի եւ այլն: Սակայն այս թաղամասերում թերթերի եւ ամսագրերի գոնե մեկ կրպակի ստեղծումը մեծ դժվարությունների հետ կապված է: Թաղամասերում կրպակ չի եղել վերջին քանի տարիների ընթացքում: Հուսանք, որ «Սոյուզպեչատի» ղեկավարությունը ուշադրություն կդարձնի այս խնդրին:

ՍՏԵՓԱՆ ՊՈՊՈՒՆՅԱՆ

Սեմինար անտառային թեմայով

Մայիսի 15-17-ը Հայաստանում «Պարենի եւ գյուղատնտեսություն. տեխնիկական համագործակցություն» ծրագրի շրջանակներում ՄԱԿ-ը կազմակերպել է «Հայաստանի անտառային սեկտորի զարգացում» սեմինար, որի խնդիրն է պարզաբանել անտառային տնտեսության բազմաթիվ հարցեր, կապված շուկայական տնտեսության անցման հետ: Սեմինարը կանցկացվի «Հայանտառ» միավորման եւ Հայաստանի ամերիկյան համալսարանի շենքերում: Հրավիրված են կառավարական մարմիններ, գիտահետազոտական ինստիտուտներ եւ համալսարաններ, հասարակական կազմակերպություններ, կուսակցություններ, ԳԽ բնության պահպանության եւ բնական պաշարների, տեղական ինքնակառավարման, գյուղատնտեսության եւ գյուղի զարգացման հանձնաժողովները, Հայաստանում արտասահմանյան դեսպանատները, Հայաստանում ՄԱԿ-ի կազմակերպությունները, մասնակիցներ ԱՊՀ եւ այլ երկրներից, լրատվական միջոցներ եւ այլն: Սեմինարի աշխատանքային օրերին կներկայացվեն ազգային 15 խորհրդատուների եւ աշխատանքային խմբի մշակած 4 հիմնական հետազոտությունները, մասնակիցներ ԱՊՀ եւ այլ երկրներից, լրատվական միջոցներ եւ այլն: Սեմինարի աշխատանքային օրերին կներկայացվեն ազգային 15 խորհրդատուների եւ աշխատանքային խմբի մշակած 4 հիմնական հետազոտությունները, որոնք ընդգրկում են հետեւյալ կարեւոր հիմնահարցերը. Հայաստանի անտառների դերը միջժամկետ ժամանակամիջոցում, անտառտնտեսվարման հսկողությունը, հողօգտագործումը, կայուն անտառտնտեսվարումը, անտառի շահագործման համար իրավունքների հատկացումը, անտառտնտեսության կառավարման հարցերը, տարածքների պահպանումը, փայտամշակող արդյունաբերության զարգացումը, ագրոանտառաբուծության զարգացումը, անտառտնտեսության մեջ հասարակության մասնակցության ընդարձակումը:

Սեմինարի ժամանակ կքննարկվի Հայաստանի անտառային հաղորդակցության մասին հոյակագիրը, որը մշակվել է ՖԱՕ-ի տեխնիկական համագործակցության շրջանակներում եւ հիմնավորվում է Միացյալ ազգերի շրջակա միջավայրի եւ զարգացման կոնֆերանսի կողմից:

Ա. Գ.

Քրդերի հույսը՝ իրական վտանգի խորհրդարանը

35 միլիոնանոց քուրդ ժողովրդի կյանքում հսկայական կարեւորության փաստաթուղթ այս տարվա ապրիլի 12-ին հանգամանալի, կոնդրեսների միջազգային ոլորտում իրական վտանգի խորհրդարանի հոչակումը: Այդ ապրիլ երեկ հրավիրված մամլո ասուլիսի ժամանակ ելույթ ունեցան Հայաստանից ընտրված պատվիրակ, պատմական գիտությունների դոկտոր Շաուֆ Ասիրին եւ «Ոյա Թազա» թերթի խմբագիր, Հայաստանի քուրդ մտավորականների վարչության խորհրդի նախագահ Ամարիկ Սարդարը:

Այս տարվա մարտի 2-ին թուրքական ոստիկանությունը բռնի ձերբակալեց եւ բանտ նետեց DEP (Դեմոկրատական կուսակցություն) խորհրդարանական խմբակցության 13 դեպուտատներից 7-ին, որոնք ընտրվել էին Իրանյան Մեծ ազգային ժողովի կողմից, դատարտելով յուրանչյուրին 15 տարի ազատազրկման: Ճիշտ է, երկրի արեւելյան շրջաններից թուրքական խորհրդարանում ընտրվում էին քուրդ պատգամավորներ, սակայն բազում տարաբնակիների գնով նրանց արգելվում էր բարձրացնել քրդական հարցը: Այս դեպքից հետո լիովին անհնար դարձավ խորհրդարանական երկխոսությունը: Այս պատճառով թուրքական խորհրդարանի մնացյալ 6 պատգամավորները DEP-ից, որ հասցրել էին ժամանակին հեռանալ Թուրքիայից, քուրդ եւ ասորի հասարակաքաղաքական գործիչների հետ ստիպված եղան ծեռնամուխ լինել քրդական վտանգի խորհրդարանի աշխատանքների կազմակերպմանը, որը կոչված էր պաշտպանելու Քրդստանի ժողովուրդների շահերը: Նախագահ ընտրվեց թուրքական մեջլիսի նախկին պատգամավոր, DEP-ի նախագահ Յաշար Կայան: Կազմվեց 14 հոգուց բաղկացած գործադիր խորհուրդ, որի նախագահ նշանակվեց Զուբեիր Այդարը: Ստեղծվեցին 7 հանձնաժողովներ: Խորհրդարանը ինքնակոչ ներկա իրադրությունը Քրդստանում եւ դատարտեց թուրքական ագրեսիան Հարավային Քրդստանում, հրադարակելով որ հայտարարված 35 հազարանոց բանակի փոխարեն թուրքական ստանձնը խախտել էր 80 հազարանոց թուրքական զորախմբերը: «Սեղարատիստների եւ տերորիստների» դեմ պայքարի անվան տակ նրանք հողին են հավասարեցրել քրդական եւ ասորական 50 գյուղեր: Սպանվել են 1157 խաղաղ բնակիչներ, կան այդքան էլ վիրավորներ: Չոհվել են նաեւ 47 քուրդ պարտիզաններ: Տասնյակ հազարավոր մարդիկ փախստական են դարձել: Քրդական վտանգի խորհրդարանի նպատակն ուղղված է իրենց ժողովրդի ֆիզիկական ոչնչացման հազարամյա հաղթականության դեմ: Քրդերը ներկայումս պետությունից զրկված աշխարհում թվով ամենամեծ ժողովուրդն են:

Հոլանդիա, Ֆրանսիա, Գերմանիա, Իտալիա, Բելգիա, Դանիա, Սուեդիա, Նորվեգիա, Ֆինլանդիա, Ավստրիա, Հունաստան, Իսպանիա, Պորտուգալիա, Մեծ Բրիտանիա, Ամերիկայի Միացյալ Նահանգներ, Կանադա, Ավստրալիա, Նոր Զելանդիա, Ճապոնիա, Հարավային Կորեա, Թայվան, Հոնկոնգ, Սինգապուր, Մալայզիա, Թաիլանդ, Ինդոնեզիա, Ֆիլիպինյան կղզիներ, Հնդկաստան, Պակիստան, Բանգլադեշ, Նեպալ, Սրի Լանկա, Իսրայել, Թուրքիա, Հունաստան, Կիպրոս, Մալթա, Սաուդյան Արաբիա, Կուվեյթ, Բահրեյն, Կատար, Արաբական Միացյալ Էմիրություններ, Օման, Եմեն, Հորդանան, Սիրիա, Լիբանան, Իրան, Իրաք, Թուրքիա, Հայաստան, Ադրբեջան, Վրաստան, Ռուսաստան, Ուկրաինա, Բելոռուսիա, Մոլդավիա, Լեհաստան, Չեխիա, Սլովակիա, Հունգարիա, Ռումինիա, Բուլգարիա, Հարավային Աֆրիկա, Նամիբիա, Զիմբաբվե, Զամբիա, Կենիա, Եթովպիա, Սուդան, Լիբիա, Ալժիր, Մարոկո, Թունիս, Մեքսիկա, Բրազիլիա, Արգենտինա, Չիլի, Բոլիվիա, Պարագվայ, Ուրուգվայ, Կոլումբիա, Վենեսուելա, Գվատեմալա, Հոնդուրաս, Նիկարագուա, Կոստարիկա, Պանամա, Կուբա, Հայիթի, Դոմինիկյան Հանրապետություն, Ամերիկյան Սամոա, Գուամ, Ֆրանսիական Գվիանա, Գրենադա, Ֆիջի, Նոր Կալեդոնիա, Ֆրանսիական Պոլինեզիա, Սամոա, Վանուատու, Սոլոմոնյան կղզիներ, Պապուա Նոր Գվինեա, Նիգերիա, Գանա, Գամբիա, Գվինեա, Գվինեա-Բիսաու, Սենեգալ, Մալի, Նիգերիա, Չադ, Կամերուն, Գաբոն, Կոնգո, Զաիր, Անգոլա, Մոզամբիկ, Մադագասկար, Մավրիտանիա, Սոմալի, Ռուանդա, Բուրունդի, Ուգանդա, Տանզանիա, Զամբիա, Մալավի, Լեսոտո, Սվազիլենդ, Բոտսվանա, Ալբանիա, Սլովենիա, Խորվաթիա, Բոսնիա-Հերցեգովինա, Սերբիա, Մակեդոնիա, Ֆինլանդիա, Սուեդիա, Նորվեգիա, Դանիա, Իսլանդիա, Ֆարերյան կղզիներ, Գրենլանդիա, Ֆրանսիա, Գերման

Ազգ

տեղական

«Հայաստանի վարչապետ Հրանտ Բագրատյանի Սիրիա, Լիբանան, Իրան կատարած դաշնակցական այցերի ընթացքում ստորագրվեցին շուրջ 25 փաստաթղթեր, որոնց արդյունքում կընդլայնվի հանրապետության արտաքին շուկան, կընդարձակվեն կապիտալ ներդրումները և վերջապես, իրավական դաշտի ստեղծումը կխթանի այդ երկրների հետ երկկողմ հարաբերությունների զարգացմանը», այս հայտարարությամբ հանդես եկավ ՀՀ վարչապետի մամուլի քարտուղար Վլադիմիր Մանոյանը. երեկ կայացած մամուլի ասուլիսում: Հավելի առնելով, որ այդ այցերը լուսաբանվել են մամուլում, նա անդրադարձավ միայն առավել կարևոր հարցերին:

ՄԻՋՊԵՏԱԿԱՆ

Իրանը Հայաստանին կմատակարարի գազ և էլեկտրաէներգիա

Հայ մասնագետները կաշխատեն Սիրիայում և Լիբանանում

Մասնավորապես, Սիրիայում նախատեսվում է կառուցել Հալեպ-Հոմս 180 կմ անցոց նավթամուղ, որի շինարարությանը մրցույթային կարգով կմասնակցի նաև Հայաստանը: Ըստ էության, այդ ծրագիրը կիրականացնի հայ-սիրիական-ամերիկյան կոնսորցիումը: Վլադիմիր Մանոյանի ասելով, դրա օգուտը կլինի այն, որ նախ կլուծվի հայ մասնագետների զբաղվածության հարցը, և բացի այդ, և կամուրջների մի մասը տարադրամի ձևով կտրվի Հայաստանին: Սիրիայի Էներգետիկայի նախարարությանն իր հերթին կմասնակցի Հայաստանում գերմանական միասնական տեխնիկական կոմիտեի, որը կվերահսկի և կկառավարի Իրանի և Հայաստանի էներգետիկայի նախարարությունների աշխատանքը: *Ստեղծվելու է նաև բիզնես* հոսանքային և խողովակային համատեղ ձեռնարկություն, որի խնդիրը կլինի իրավական, տեխնիկական և տնտեսական բոլոր հարցերի ուսումնասիրումը, հիդրոկայանների տեղադրման ամենաարդյունավետ սխեմայի մշակումը:

Այս ծրագիրը կիրականացվի մի քանի տարիների ընթացքում, նախնական արժեքը կկազմի 170 մլն. դոլար: Երկրորդը նախատեսում է մինչև Մեղրի 100 կմ անցոց էլեկտրաէներգիայի գծի կառուցումը: Էներգետիկայի նախարարությունն այժմ աշխատանք է տանում ֆինանսական դայմանագրի վրա:

Երրորդ ուղղությունը գազատարի կառուցումն է: Ինչպես հայտնի է, Իրանը Ռուսաստանից հետո երրորդն է աշխարհում իր ունեցած գազի դաշարներով: Իրան-Հայաստան գազամուղի կառուցմամբ Հայաստանը կմիանա Թուրքմենստան-Իրան-Ռուսաստան համակարգին: Դա թույլ կտա էներգամատակարարման և գազամատակարարման հարցերում կարգավորում մտցնել, այդ ընդհանուր համակարգի շրջանակներում:

«Հայգազարդի» և Իրանի գազի ազգային ընկերության միջև կնքված դայմանագրի համաձայն, գազամուղի երկարությունը Իրանյան սահմանից մինչև Լենինական 230 կմ հեռավորության վրա 200 մմ. էլեկտրաէներգիա: Ըստ դայմանագրի, այդ էլեկտրահաղորդման գիծը նախատեսվում է ավարտել 1.5 տարվա ընթացքում: Ֆինանսավորումը կլինի համատեղ, բայց ինչպես նշեց վարչապետի մամուլի քարտուղարը, էլեկտրաէներգիայի սակագինը առայժմ հայտնի չէ, բայց այն թույլ կտա, որ Հայաստանում 1.5-2 անգամ իջնեն հեղուկ գազի գները:

ՎԱՀԱՆ ԱՍԱՏՐՅԱՆ

ՍՓՅՈՒՌՔ-ՀԱՅՐԵՆԻՔ

ՀՕՖ-ը աջակցում է բժիշկներին

Շուրջ 1.5 տարի է, ինչ Կալիֆորնիայի ասամնաբուժական ընկերությունը բարեգործական գործունեություն է ծավալել Հայաստանում: Համագործակցելով ՀՀ առողջապահության նախարարության հետ, ընկերությունը ատամնաբույժների խմբեր է ուղարկում Հայաստան, որոնք ծանոթացնում են հայ բժիշկներին ատամնաբուժության ժամանակակից մեթոդներին և սարքավորումներին, ինչպես նաև անվճար օգնում են բազմաթիվ հիվանդներին:

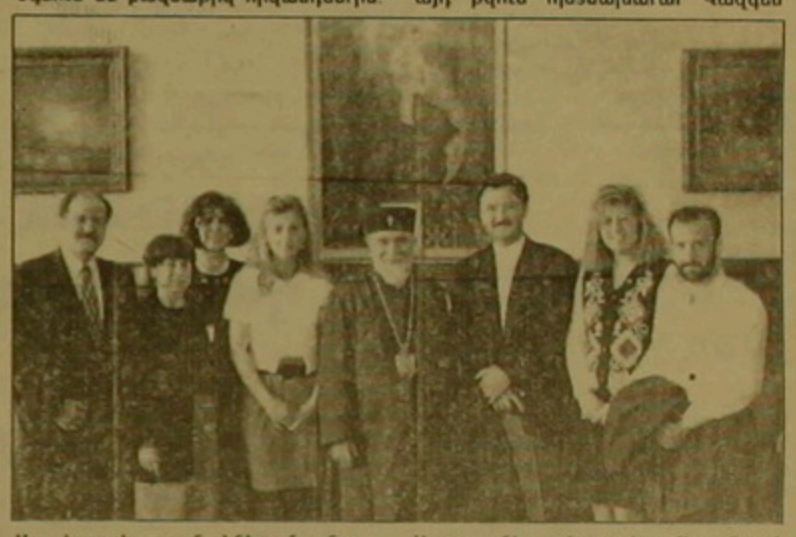

Այս ծրագրի շրջանակներում անցյալ ամսվա վերջին Հայաստան էր ժամանել բուժաշխատողների մի խումբ, որի կազմում էին ատամնաբույժներ՝ Կարո Գեւորգյանը Լոս Անջելեսից, Վալիկ Մերապետյանը Բոստոնից, Կարա Գալյումջյանը Փարիզից և բուժքույրեր՝ Սոսի Գեւորգյանը և Միլվի Սերայդարյանը: Երեւանում նրանց միացել էր Երեւանի բժշկական ինստիտուտի վերջին կուրսի ուսանող, Միրայի Խաչատրյանի Սեդրակ Պերմենջյանը: Սա Կալիֆորնիայի ատամնաբուժական ընկերության կողմից կազմակերպված թվով երրորդ այցելությունն էր, սակայն առաջին անգամ նրանք իրենց հետ բերեցին շարժական ատամնաբուժարան: Հայ օգնության ֆոնդը աջակից լինելով այս ծրագրին, իր վրա էր վերցրել բժիշկների Հայաստան մեկնելու հետ կապված բոլոր կազմակերպչական հարցերը:

Ապրիլի 24-ին Սյունյաց թեմի առաջնորդական տեղապահ Աբրահամ վարդապետ Մկրտչյանի առաջնորդությամբ բժիշկները մեկնեցին Գորիս, իրենց հետ տանելով շարժական ատամնաբուժարանը: Հինգ օրվա ընթացքում նրանք հետազոտեցին եւ անհրաժեշտ բժշկական օգնություն ցուցաբերեցին շուրջ 340 գորիսցիների: Հյուրերը հանդիպումներ ունեցան տեղական իշխանությունների ներկայացուցիչների հետ, այդ թվում պետնախարար Վազգեն Սարգսյանի աշխատակազմի անդամ Վասիլ Ավետիսյանի եւ Գորիսի քաղաքապետ Ա. Գոլունցի հետ, որոնք իրենց խորին շնորհակալությունը հայտնեցին բարեգործական առաքելության համար:

Գորիսից վերադառնալուց հետո Ա մենայն հայոց կաթողիկոս Տ. Տ. Գարեգին Ա-ի հրավերով բժիշկներն այցելեցին Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածին: Նրանք երեք օրվա ընթացքում բժշկական հետազոտություն անցկացրին Մայր Աթոռի միաբաններին եւ Ճեմարանի ուսանողներին:

ՀՕՖ-ը ողջունում է մեր հայրենակիցների առաքելությունը եւ պատրաստ է աջակցել այս ծրագրին նաեւ առաջիկայում: Առավել եւս ՀՕՖ-ը կողջունի բժիշկների նման խմբերի կազմակերպումը Հայաստանում, որոնք օգնություն ցուցաբերեն Սեւանի ավազանի բնակիչներին:

Արգենտինահայուհիներից 65000 դոլլար Ստեփանակերտի ֆիզմաթ դպրոցին

Հայաստանի մանուկների օգնության արգենտինահայ տիկնանց հանձնախումբը 65 հազար ամերիկյան դոլլար է հատկացրել «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամին Ստեփանակերտի ֆիզիկամաթեմատիկական դպրոցի վերանորոգման նպատակով: Տիկնանց հանձնախումբը դպրոցի վերանորոգումից հետո մտադիր է շարունակաբար հովանավորել Ստեփանակերտի ֆիզիկամաթեմատիկական դպրոցին:

ԱՐՁԱԳԱՆՔ

Հրանտ Բագրատյանի այցը Բեյրութ եւ 4 համաձայնագիր

Լիբանանի տեղեկատվության նախարարության տեղեկատվական գործակալության մայր ամենօրյա բաղարկման մայիսի 1-ի 34 էջանոց համարը ամբողջությամբ նվիրված է ՀՀ վարչապետ Հրանտ Բագրատյանի գլխավորած դաշնակցական դաշտվիրակության մայիսի 1-ին Լիբանան կատարած այցելությանը: Համարը մանրամասնություններ է հաղորդում վարչապետ Հրանտ Բագրատյանի Բեյրութ ժամանման ու լիբանանցի դաշնակցական Դավիթ Հարությունի կողմից նրան դիմավորելու, Հայաստանի վարչապետի մամուլի ասուլիսի, ի դաշտիվ հայ հյուրերի Հարությունի աղքատներում տրված ճաշկերույթի, հայկական դաշտվիրակության Բեյրութի առեւտրական հյուպատոսարան (դաշտ. բազմից ավելված ու այժմ վերանորոգվող) կատարած այցելության, Լիբանանի Հանրապետության նախագահ Իլյաս Հրաուիի կողմից ընդունելության, ինչպես նաեւ նրանց բանակցությունների ու ստորագրված համաձայնությունների մասին:

Մամլո բաղարկումը հրապարակել է նաեւ Լիբանանի եւ Հայաստանի կառավարությունների միջեւ ստորագրված հաղորդակցության, փոխադարձ հաղորդակցության ներդրումների հաջողությունների ու դաշնակցության, առեւտրատնտեսական եւ գիտատեխնիկական բնագավառներում համագործակցության, ինչպես նաեւ օդային հաղորդակցության մասին ստորագրված համաձայնագրերի ամբողջական բնագրերը:

Մեր կողմից ավելացնենք, որ Լիբանանի տեղեկատվության նախարարությանը դատակնիք ազգային տեղեկատվական գործակալությունը ամեն օր ձրիաբար Լիբանանի լուսատ մասնավոր գործակալություններին, ռադիոյի եւ հեռատեսության կայաններին ու թերթերի խմբագրություններին լուսաբանում է աշխարհի տարածքում գործակալության տեղեկությունները: Գործակալության տնօրենն է Լիբանանի հայերի լրագրող Դավիթ Հայրյանը:

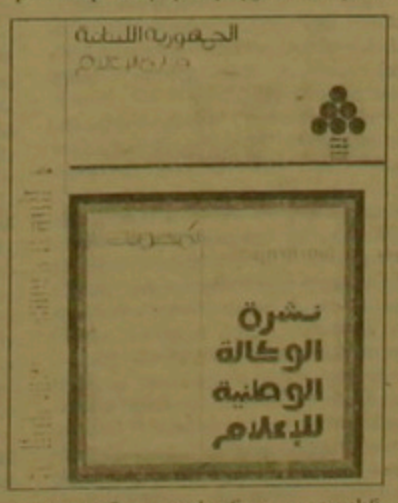

ՀՈՒՄԻԿ ՅՈՐԴԵԿՅԱՆ

ԳՅՈՒՄՐԻ

Ընդարձակվում են շինհրապարակները

Այսօր Գյումրիում բնակարաններ կառուցելու համար ամենեին էլ պարտադիր չէ քարը քարին դնելը: Առայժմ բավական են հողաթի նոր յուրացված տարածքներում դրսեկ շինարարներից մնացած մի քանի հարյուր բեռավարտ շենքերը, որոնց շինարարության ավարտումն էլ վերջին տարիներին հաղթը կառուցողների գլխավոր գործն է: Իհարկե, հիմա դրա համար ֆինանսական մեծ միջոցներ են պահանջվում: Քաղխորհրդի նախագահ Միխայել Վարդանյանի վկայությամբ, Գյումրիի բնակշինարարության մեջ այս տարի կգերակշռեն «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամի եւ Համաշխարհային բանկի ներդրումները: Հիմնադրամի տրամադրած միջոցներով այս տարի պետք է ավարտվի 23 բնակելի ների շինարարությունը, որով կհասնեն մի 291 բնակարան: Շենքերից 12-ն անցյալ տարվա ծրագրից մնացածներն են, որոնցից չորսն արդեն իսկ հանձնվել են շահագործման: Համաշխարհային բանկի վարկի հաշվին նախատեսվում է շահագործման հանձնել 30 բնակելի շենք՝ 367 բնակարանով, որը կազմում է 31.2 հազար հատակուսի մետր բնակմակերես: Բանկի հետ պայմանավորվածություն է ձեռք բերվել նաեւ վարձային 9 շենքերի բարձման մասին: Քաղաքում վերականգնման ենթակա 221 վարձային բնակելիներից մինչեւ այժմ ընդամենը մեկն է ամրացվել ու հանձնվել նախկին բնակիչներին: Նշված իր շենքերի ամրացումը թույլ կտա իրենց բնակարանները վերադարձնել 288 ընտանիքների: Բայց դրա համար բնակիչներ՝ իրենք պետք է... ներդնեն զգալի գումար: Այս կապակցությամբ առաջացող հարցերը մեկ պատասխան ունեն. ներկա պայմաններում քաղաքը կոմը վարված շենքերը դատարարված վիճակից փրկելու որեւէ այլ ելք չի տեսնում: Ուրիշ ոչինչ:

Ընթացիկ տարում զգալի ծրագրեր ու սպասելիքներ կան՝ կապված քաղաքի արդյունաբերական համալիրի հետ:

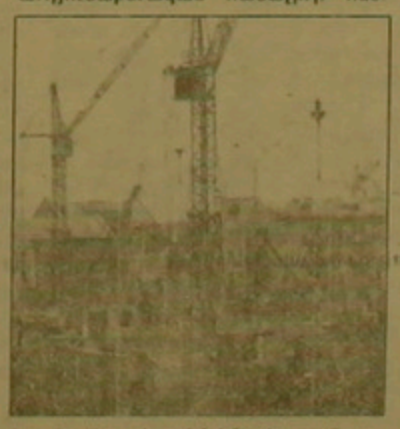

Խոսքը վերաբերում է ինչպես բուն արտադրությանը, այնպես էլ շինարարական վերականգնողական աշխատանքներին: Տեխնիկական եւ «Հայէլեկտրակոնդենսատոր» արտադրական միավորումներից բացի, որոնցում շինաշխատանքները սկսվել են անցյալ տարի, Համաշխարհային բանկն այս տարի միջոցներ է տրամադրել նաեւ «Էլեկտրակենցաղսարք» եւ վերլուծական սարքերի ֆիրմական գործարանների վերակազմմանը: Նույն նպատակով, գուցե նասկեղենի եւ տրիկոտաժի արտադրական միավորումներին գումար ներ է հատկացրել «Հայաստան» հիմնադրամը: Իհարկե, արտադրական կառույցների վերականգնումն ու ղեկավարելու է արտադրության տեխնիկական վերազինմամբ եւ բողարկվող արտադրանքի տեսակների նորացմամբ: Որոշ ձեռնարկություններ էլ մասնակի կառուցողական աշխատանքներ կկատարեն սեփական միջոցների հաշվին:

Նախատեսվում է այս տարի շինհրապարակներն ընդարձակել, ընդգրկելով նաեւ քաղաքի կենտրոնը: Վերականգնվող օբյեկտների թվում կլինեն գլխավոր կինոթատրոնը, դարակազմի մոդողական պատմաճարտարապետական արժեք ներկայացնող մանկավարժական ինստիտուտի հին շենքը, քաղաքային մարզադաշտը եւ այլ օբյեկտներ: «Կումայրի» պատմաճարտարապետական արգելոց բանգարանի տարածքում գտնվող շատ շենքեր կհանձնվեն նրանց, ովքեր բավարար միջոցներ ունեն դրանք վերականգնելու համար:

Հանձնվող օբյեկտների թվում կլինի Ֆրանսերենի խորացված ուսուցմամբ միջնակարգ դպրոցը, որի շինարարությունն իրականացվում է Ֆրանսիական կառավարության եւ Ֆրանսիայի հայկական միջմասնագիտական խմբավորման (GIA) միջոցներով:

Քաղաքի առողջապահական օբյեկտների շարքը կհամալրեն երկրորդ ծննդատունը, էստոգենության կայանի նոր կառույցը, ամերիկահայ «Կարագյոզյան» հաստատության հովանավորությամբ «Մեկ» բաղադրիչի բնակելիներից մեկի առաջին հարկում կառուցվող մանկական ատամնաբուժարանը, կպարզվում, են կան թվով 8 բուժօբյեկտների շենքերի ամրացման աշխատանքներ:

ԳԵՂԱՄ ՄԿՐՏՉՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Ազգային

Օրերս ՄԱԿ-ի մարդու իրավունքների յանձնախումբի 51-րդ նստաշրջանը, հայկական տեսակետից դիտված, զգալիորեն կը տարբերէր նախորդներէն թէ՛ երեւոյթներու, թէ՛ խորքով: Մինչդեռ անցեալի մէջ հայկական կազմակերպութիւններ հազիւ հանդուրժելի ներկայութիւն մը կ՚ապահովէին Ոչ-կառավարական կազմակերպութիւններու (ՈՉԿԿ) հովանիին տակ, մեր կողմէ ցրված, յանախ ճգմուած ՄԱԿ-ի անհագնմեծ մեխանիզմի ան-նիներէն, այս տարի, Հայաստանի Հանրապետութեան դեսպանը հիստերուն կը մասնակցէր ոչեսական հանգամանքով եւ վերջիններուն վերապահուած յատուկ առանձնաշնորհումներով:

Ըստ բնակչական սովորութեան Ոչ կառավարական կազմակերպութիւններ յաջորդական նիստերու ընթացքին, անգամ-ալ հանդազարկ մը բացին Սարգսեան, Իրանի, Չինաստանի, Թուրքիոյ եւ այլ երկիրներու հասցէին, ճնշադատելով վերոյիշեալ տէրութիւններու հակառամարտական ընթացքը, փաստարկելով դէպքերը, յիշատակելով անձնական վկայութիւններ: Որքան փաստական եւ հանրայայտ էր Ոչ-կառավարական կազմակերպութիւններու կողմէ գրուած տեղեկագիրներ, նոյնքան խուսափողական, բիրախէն հեռու էր խնդրոյ առարկայ տէրութիւններու դատապարտման երեւոյթը:

«Կիներ միջազգային խաղաղութեան եւ ազատութեան լիգայի» ներկայացուցիչը, ցոյց տալու համար կանանց կրկնակի գոհ լալու դատապարտեալ, իր օրինակը ոլորտի վերցնէր Թուրքիայէն: Ըստ վերջինին երեւոյթին, բուրք զինուորականութիւնը Քիւրդստանի մէջ կարգ մը գիւղերու բնակիչներ հատաքած էր գիւղին հրդեհարակը եւ հարցաքննութեան ենթարկած, այդ առթիւ կիները մերկացնելով բոլորին աչքերուն առջեւ բռնաբարած էին, սեռնցմէ Քիւրդստանի ազատագրութեան մարտիկներու մասին տեղեկութիւն քաղելու նպատակով:

Թուրքիոյ դեսպանը, յայտնելէս ծաղրական շեշտով ոլորտի յայտարարէր, թէ «շնորհիւ այս Ոչ կառավարական կազմակերպութիւններու հիմա կը հասկնամ, որ Թուրքիոյ մարդկային իրաւունքներու բռնաբարումներ անհամեմատօրէն աւելի լուրջ, աւելի յանախակի եւ տարածուն են, քան Բոսնիայի, Չեչնիոյ եւ կամ Հայաստանի կողմէ բռնաբարուած ազգերի հայրենիքին մէջ»:

Դիտենք թէ ոչ, ՈՉԿԿ-ներ տիրապետող ներկայութիւն մը ունին ՄԱԿ-էն ներս եւ միջազգային հանրային կարծիք ստեղծելու տեսակետէն ամենէն ազդու գործօնն են:

Առանձին խարդ. սեղանի մը վրայ, ներկայացուած էին անհամար թերթիներ, բաղդիներ, գրոյներ: Գրոյկ մը «Թուրքիոյ վիսկուած վարժարաններու» հարցը կ՚ուսումնասիրէր, դատապարտելով կրօնական ազատութեանց դէմ դրուած կաշկանդումները: Գրոյկի ներսի էջերուն մէջ, վիսկուած վարժարաններու շարքին կը գտնուէր, գուցաւոր բարդին վրայ Հայկական Սարբ Փրկիչ սեմինարիային նկարը: Անհնարաց բայց շատ մանրամասնօրէն էր, «Հիմնն Ռայբս Ադվոքէյթսի» (ՈՉԿԿ) թերթիկը, որուն ճնշարեան ամարտն թէեւ երեւոյթէն կ՚ընդգրկէր ամբողջ Տրվիրատ, յարձակումի պահը Լեռնս ուղղուած էր Հայաստանի կողմը, մասնաւոր բիրախ ընտրելով Հայաստանի մէջ ՀՅԴ-ի խմբագրատունը: Սարագրող երեք անհատներէն մէկը հայ էր (Հ. Պալեան):

Նիստին ընթացքին արտաքին գործերու փոխնախարար Վարդան Օսկանեանին եղբայրը հանդարտութեամբ դիմաւորուեցաւ ներկաներուն կողմէ: Պահպանելով ընկալեալ սովորութիւնը, ոլորտական ներկայացուցիչը ընդհանուր հարցեր արծարծեց, մասնաւորապէս չափաւորութեան սահմաններուն մէջ, առանց հակասական տրամադրութիւն ստեղծելու: Մարդկային իրաւանց բռնաբարումները կը դատահէին ամենէն շատ այն երկիրներուն մէջ, որ տեղի կ՚ունենային դատերազմական ընդհարումներ: Ներկայիս դատերազմական ընդհարումներու առանցքը իրենորոշման իրաւունքն է: Հողային ամբողջականութիւնը ոլորտ չէ հակադրուի իրենորոշման սկզբունքին:

Դժբախտաբար, ոչ իսկ դէպքերու ճանաչումը հաշտ էր Ադրբէջանի միայնակ ներկայացուցիչ տիկին Արիազովայի եղբորին հետ: Ան Ադրբէջանի արտաքին գործոց նախարարութեան կնիքը կրող քարտէսի մը օգնութեամբ ան աշխատեցաւ ներկաներուն բացատրել Ղարաբաղի դատերազմին տուեալները. «Սովետական զօրքերու օգնութեամբ հայկական զինուորական ուժերու խմբաւորութիւններ Ադրբէջանի խաղաղ բնակչութեան դէմ, գլխաւորապէս անցեալի անցամսեայ, մորթագործում, Խոջալուի ցեղասպանութիւնը կը նմանէր Թրեմլինկայի: Ադրբէջանի հողամասին 20 առ հարիւրը գրաւուած է, 20 հազար քառակուսի սոյանուած, 200 հազար վիրաւոր եւ հաշմանդամ, 4000 բանտարկեալ եւ դատապարտեալ Հայաստանի մէջ, եւ այլն, եւ այլն:

ՍԱԿ-ԺԵԷԿ

Պետական ներկայացուցչութեամբ

ՄԱԿ-ի Մարդու իրաւանց յանձնախումբի 51-րդ նստաշրջանը

ՄԱԿ-ի մարդու իրաւունքներու յանձնախումբի 50-ի մօտ անդամներուն եւ 80-ի մօտ ոչ-անդամ (դիտող) ոլորտիներու եւ բազմաթիւ Ոչ-կառավարական կազմակերպութիւններու (ՈՉԿԿ) ներկայացուցիչներուն մէջ Հայաստանի դատերազմական ոլորտիները հանդէս կուգար հինգ անդամներով, բնդդեմ Ադրբէջանի մէկ եւ Վրաստանի երկու անդամներուն: Ներկայ էր նաեւ թրքական դատերազմական ոլորտիներ, դիտ բռնած Հայաստանի ճիշդ կանակին:

Նստաշրջանին օրակարգի 28 հարցերէն միայն չորս մեզ մօտէն կը հետաքրքրեին ա) իրենորոշման իրաւունք, բ) մարդկային իրաւունքներու բռնաբարումներ, գ) միջազգային ոլորտներ գոյավիճակ, դ) փոքրամասնութիւններու իրաւունքներ:

Հայաստանի դեսպանին առաջին եզրոյթը կը զգայիորէր թիւ 17 օրակարգի տրամադրութեան, որուն նպատակն էր ապահովել ՄԱԿ-ի բոլոր անդամ երկիրներուն վաւերագրումը մարդկային իրաւանց ոլորտներուն: Ըստ Մելիք-Շահնազարեանի նախ հետեւեալ անհրաժեշտութիւնը, որ ՄԱԿ-ի անդամ երկիրներ, առանց բացառութեան եւ վերապահումի, ստորագրեալ էին մարդկային իրաւունքներու վերաբերող ոլորտներ ու դատաւորներ: Հայաստան նախկին սովետական երկիրներու մէջ, եթէ նկատի չառնենք ՄԱԿ-ի հիմնադիր անդամներ Ռուսիան, Ուկրաինան եւ Բելառուսը, առաջինն էր, որ Վիեննայի համաշխարհային խորհրդաժողովի նախաօրեակին ստորագրած էր բոլոր մարդկային իրաւանց դատաւորները: Ժամանակը կը հասնէր Հայաստանի կառավարութեան դիմորդական բնորոշիչներ կազմակերպելու եւ գտնելի կանգնելու դիմակայութիւնը այդ ոլորտներուն մէջ Հայաստանի մէջ մարդկային իրաւունքներու դատաւորներ դիտարկելու եւ գնահատելու վերաբերեալ: Ինչպէս նաեւ ոլորտներ դիտարկելու, որ տեղեկատուական համակարգի [illegible] ոլորտներու վրայ կ՚ազդ[illegible] կրաւորի կրնանք [illegible] եւ նաեւ ամբողջական [illegible] ոլորտներ:

Արդէն 1995-ին, անոնք, որոնք կ՚արձանագրեն մարդկային իրաւունքներն ու արձանագրութիւնը, դիտի ճշգրտեն 1915 գործադրուած ֆաշիստական [illegible] գեղասպանութիւնը, որուն [illegible] դարձած են մէկուկէս միլիոն հայեր: [illegible] կացութիւնը կրնայ կրկնուիլ Ղարաբաղի մէջ, եթէ երբեմ խաղաղ միջոցներով հաշտութեան եզր մը չգտնի:

Դեսպանին ճառը կարճ, դիտակ եւ արհեստավարժ իր բնոյթով, հանգամանքով դիմաւորուեցաւ ներկաներուն կողմէ: Տեղին է նշել, որ Հայաստանի դեսպանը լիովին տարբերուած է տրուն դիւանագիտական կազմակերպութիւններու հետ:

Ըստ բնակչական սովորութեան Ոչ կառավարական կազմակերպութիւններ յաջորդական նիստերու ընթացքին, անգամ-ալ հանդազարկ մը բացին Սարգսեան, Իրանի, Չինաստանի, Թուրքիոյ եւ այլ երկիրներու հասցէին, ճնշադատելով վերոյիշեալ տէրութիւններու հակառամարտական ընթացքը, փաստարկելով դէպքերը, յիշատակելով անձնական վկայութիւններ: Որքան փաստական եւ հանրայայտ էր Ոչ-կառավարական կազմակերպութիւններու կողմէ գրուած տեղեկագիրներ, նոյնքան խուսափողական, բիրախէն հեռու էր խնդրոյ առարկայ տէրութիւններու դատապարտման եզրոյթը:

«Կիներ միջազգային խաղաղութեան եւ ազատութեան լիգայի» ներկայացուցիչը, ցոյց տալու համար կանանց կրկնակի գոհ լալու դատապարտեալ, իր օրինակը ոլորտի վերցնէր Թուրքիայէն: Ըստ վերջինին եզրոյթին, բուրք զինուորականութիւնը Քիւրդստանի մէջ կարգ մը գիւղերու բնակիչներ հատաքած էր գիւղին հրդեհարակը եւ հարցաքննութեան ենթարկած, այդ առթիւ կիները մերկացնելով բոլորին աչքերուն առջեւ բռնաբարած էին, սեռնցմէ Քիւրդստանի ազատագրութեան մարտիկներու մասին տեղեկութիւն քաղելու նպատակով:

Թուրքիոյ դեսպանը, յայտնելէս ծաղրական շեշտով ոլորտի յայտարարէր, թէ «շնորհիւ այս Ոչ կառավարական կազմակերպութիւններու հիմա կը հասկնամ, որ Թուրքիոյ մարդկային իրաւունքներու բռնաբարումներ անհամեմատօրէն աւելի լուրջ, աւելի յանախակի եւ տարածուն են, քան Բոսնիայի, Չեչնիոյ եւ կամ Հայաստանի կողմէ բռնաբարուած ազգերի հայրենիքին մէջ»:

Դիտենք թէ ոչ, ՈՉԿԿ-ներ տիրապետող ներկայութիւն մը ունին ՄԱԿ-էն ներս եւ միջազգային հանրային կարծիք ստեղծելու տեսակետէն ամենէն ազդու գործօնն են:

Առանձին խարդ. սեղանի մը վրայ, ներկայացուած էին անհամար թերթիներ, բաղդիներ, գրոյներ: Գրոյկ մը «Թուրքիոյ վիսկուած վարժարաններու» հարցը կ՚ուսումնասիրէր, դատապարտելով կրօնական ազատութեանց դէմ դրուած կաշկանդումները: Գրոյկի ներսի էջերուն մէջ, վիսկուած վարժարաններու շարքին կը գտնուէր, գուցաւոր բարդին վրայ Հայկական Սարբ Փրկիչ սեմինարիային նկարը: Անհնարաց բայց շատ մանրամասնօրէն էր, «Հիմնն Ռայբս Ադվոքէյթսի» (ՈՉԿԿ) թերթիկը, որուն ճնշարեան ամարտն թէեւ երեւոյթէն կ՚ընդգրկէր ամբողջ Տրվիրատ, յարձակումի պահը Լեռնս ուղղուած էր Հայաստանի կողմը, մասնաւոր բիրախ ընտրելով Հայաստանի մէջ ՀՅԴ-ի խմբագրատունը: Սարագրող երեք անհատներէն մէկը հայ էր (Հ. Պալեան):

Նիստին ընթացքին արտաքին գործերու փոխնախարար Վարդան Օսկանեանին եղբայրը հանդարտութեամբ դիմաւորուեցաւ ներկաներուն կողմէ: Պահպանելով ընկալեալ սովորութիւնը, ոլորտական ներկայացուցիչը ընդհանուր հարցեր արծարծեց, մասնաւորապէս չափաւորութեան սահմաններուն մէջ, առանց հակասական տրամադրութիւն ստեղծելու: Մարդկային իրաւանց բռնաբարումները կը դատահէին ամենէն շատ այն երկիրներուն մէջ, որ տեղի կ՚ունենային դատերազմական ընդհարումներ: Ներկայիս դատերազմական ընդհարումներու առանցքը իրենորոշման իրաւունքն է: Հողային ամբողջականութիւնը ոլորտ չէ հակադրուի իրենորոշման սկզբունքին:

Դժբախտաբար, ոչ իսկ դէպքերու ճանաչումը հաշտ էր Ադրբէջանի միայնակ ներկայացուցիչ տիկին Արիազովայի եղբորին հետ: Ան Ադրբէջանի արտաքին գործոց նախարարութեան կնիքը կրող քարտէսի մը օգնութեամբ ան աշխատեցաւ ներկաներուն բացատրել Ղարաբաղի դատերազմին տուեալները. «Սովետական զօրքերու օգնութեամբ հայկական զինուորական ուժերու խմբաւորութիւններ Ադրբէջանի խաղաղ բնակչութեան դէմ, գլխաւորապէս անցեալի անցամսեայ, մորթագործում, Խոջալուի ցեղասպանութիւնը կը նմանէր Թրեմլինկայի: Ադրբէջանի հողամասին 20 առ հարիւրը գրաւուած է, 20 հազար քառակուսի սոյանուած, 200 հազար վիրաւոր եւ հաշմանդամ, 4000 բանտարկեալ եւ դատապարտեալ Հայաստանի մէջ, եւ այլն, եւ այլն:

ԱՐՁԱԳԱՆՔ

Ողջախոհության «հաղթանակը» Վանաձորում

«Ազգ» թերթի ապրիլի 27-ի համարում Ս. Միկոյանի «Բլեյանականության «հաղթանակը» Վանաձորում» հոդվածը տխուր մտորումների առիթ տվեց: Զգացվում էր, որ հոդվածագիրը գրի չը ձեռն է վերցրել միայն չարախոսելու ցանկությամբ՝ դրա համար ոչ մի հիմք չունենալով: Այնպիսի տպավորություն էիր ստանում, որ Վանաձորի կրթական համակարգին լուսնախարար Ա. Բլեյանի կողմից վտանգ է սպառնում:

Ի՞նչ է իրականում տեղի ունեցել Վանաձորում: Քաղաքային խորհրդի գործկոմը կրթության գործը արդյունավետ կազմակերպելու նպատակով հանդես էր եկել մի շարք նախաձեռնություններով Վանաձորի դպրոցական համակարգը վերափոխելու վերաբերյալ: Մարտի 24-ին տեղի ունեցավ քաղխորհրդի գործկոմի եւ ՀՀ լուսավորության նախարարության կոլեգիայի համատեղ նիստ, որին մասնակցում էին դպրոցների տնօրենները, ուսուցիչներ, մամուլի ներկայացուցիչներ եւ որտեղ մոտ 3 ժամ բուռն ու բովանդակալից քննարկումներից հետո որոշվեց առաջարկություններից երկուսին հավանություն տալ: Առաջին՝ «Խնձորուս» բաղամասում թիվ 14, 18, 19 դպրոցների եւ թիվ 6, 10, 11 մանկապարտեզների բազայի վրա Խնձորուսի կրթահամալիր ստեղծելու մասին որոշումներ, իսկ մյուսը «Բազում» թաղամասի թիվ 20 եւ 25 դպրոցների միավորման մասին որոշումը եւ ոչ թե «կրթահամալիր», ինչպես հոդվածում: Նկատի ունենալով, որ մանկապարտեզների շենքերը մեկ երդոդով են օգտագործվում, եւ որ թիվ 18, 19 դպրոցները տեղավորված են փայտյա խարխուլ տնակներում, որոշվեց եղածը վերակառուցել կրթահամալիր, որ մի շարք կրթական ծրագրեր իրականացնող լուսհասատասությունների (մանկապարտեզ, կրտսեր դպրոց, միջին դպրոց, ավագ դպրոց եւ այլն) միավորում են: Սա մանկավարժական կոլեկտիվներին հնարավորություն է տալիս լավագույն լուծումներ փնտրել ուսումնական գործը կազմակերպելու համար: Կրթահամալիրի կազմում ենթադրվում է ունենալ ա ոանձին հասատասությունները, որոնք էլ կարող են կրել հոդվածում նշված անվանումները:

Այս է իրականությունը: Իսկ ո՞րն էր շարժառիթը: Միայն եւ միայն երեխա չի շահը: Դպրոցը նոպատակ չէ, այն միայն միջոց է, նպատակը երեխան է: Տեղի ունեցածին նայել այդ տեսանկյունից: «Խնձորուս» թաղամասում այսօր երեխաների մեծ մասը դպրոց (թիվ 18, 19) է մտնում փայտյա մաշված տնակներում եւ մինչեւ վերջ սովորում այն տեղ, իսկ մյուսները քարաշենում: Ինչո՞վ են մեղավոր ուսուցիչները՝ անհասկանալի է: Կրթահամալիր ստեղծելուց հետո երեխան երեք տարեկանից կմտնի քարաշեն մանկապարտեզ եւ 17 տարեկանում դուրս կգա քարաշեն շենքից: Երեխաները հնարավորություն կունենան նաեւ նախադպրական կրթություն ստանալ՝ զարգացնելով բնածին ընդունակությունները ու կարողությունները՝ օգտագործելով թիվ 18, 19 դպրոցների փայտյա տնակները: Հարցն նման լուծումը մեկ անգամ եւս ցույց է տալիս, որ մեր բոլոր հնարավորությունները արդյունավետ չեն օգտագործվում:

Կրթահամալիրի ստեղծման հետեւանքով ուսուցիչները նույնպես ոչինչ չեն կորցնում, խնդիրը միայն տնօրենների հարցն է: Հենց այստեղ է բարձրված շան գլուխը:

Ինչ վերաբերում է «Բազում» թաղամասի թիվ 21, 25 դպրոցների միավորմանը, ապա այն փասացի իրականացված է ամրագրումը եւ օրինականացումն է: Երկու դպրոցներն էլ դարաշրջանների անց են կացնում նույն շենքում առաջին եւ երկրորդ հերթով, այնպես որ բոլորիս այն հարցադրումը, թե ինչպես են նրանք մի շենքում տեղավորվելու անհինն է, քանի որ նրանք արդեն իսկ այնտեղ տեղավորված են: Միավորումը ավելի լավ պայմաններ կստեղծի աշակերտների եւ ուսուցիչների համար, այստեղ հիմակվանից նորից կծագի տնօրենի հարցը: Այսօր թիվ 20 դպրոցն իրենց հարցի համարում թիվ 25 դպրոցի շենքում, շենքի, որը օրեցօր քարից դուրս է գալիս, արդյունքում մեղադրում են մեկը մյուսին: Որոշման մեջ կար նաեւ առաջարկություն դպրոցին տրամադրել մի քանի փայտյա տնակներ՝ նախադպրական դասընթացներ անցկացնելու համար: Ասացել խնդրեմ, ի՞նչն էր այս որոշման մեջ անհասկանալիը:

Նաեւ ուզում եմ շեշտել, որ փաստորեն «Խնձորուս» եւ «Բազում» թաղամասերի դպրոցների կոլեկտիվներին հնարավորություն է տրված նորովի կազմակերպել կրթության գործը եւ միայն նրանք մեղավոր կլինեն, եթե այդ հնարավորությունը չօգտագործվի:

Անտեղի է լրագրողի մեղադրանքը, թե որոշ նախարարներ իրենց «հանճարեղ» մտահղացումների համար փորձանաչ են ընտրել Վանաձորը: Եթե խոսքը վերաբերում է նախարարի եւ Վանաձորի ուսուցչական լսարանի հետ հանդիպմանը, ապա նախարարն արդեն հանդիպել է հանրապետության 40-ից ավելի շրջանների ուսուցիչների հետ: Եթե կրթահամալիրի մասին է ապա հանրապետությունում կան եւ հաջողությամբ գործում են մի շարք կրթահամալիրներ (օրինակ Անանիա Շիրակացու ճեմարանը) եւ ստեղծվում են նորերը (օրինակ Ագաթանի կրթահամալիրը):

Հոդվածի մեջ տեղ գտած բազմաթիվ հարցերն ու հարցականները խոսում են այն մասին, որ լրագրողը պարզապես չի խորացել նյութի մեջ (Վանաձորի ժողովրդաժնին դիմելու դեղում դրանց գերակշռող մասը կողազրաբանվեր), իսկ մի շարք միմյանց հետ չկապվող թեմաների (բաժանորդագրություն, ցեղասպանության միջոցառումներ) խճողումը ասում են, որ նոպատակը եւս մի անգամ լուսնախարարին եւ նրա սկսած գործը քննադատելն է: Եթե այն նյութի իմացությամբ եւ գործին օգնելու շահագրգռությամբ է խնդրեմ: Բայց ինքնանպատակ, ան հիմն խարազանումը կասեցնելու է դպրոցի վերականգնման դրոցեսը, իսկ մեզ սիրելու է Ձեր սխալ, չփաստարկված կնկածները հերքելու անդադար աշխատանքով զբաղվել:

ՌՈԲԵՐՏ ԳԱԲՐԻԵԼՅԱՆ
Մանկավարժության
հանրապետական ինստիտուտ

Ա՛խ, իմ հոդվածի վերնագիրն էր «Բլեյանականության «հաղթարշավը Վանաձորում», ոչ թե «հաղթանակը», ինչպես ոչ բոլոր հաղթարշավները են հաղթանակով ավարտվում:

Ըստ էության, իմ հոդվածի միակ վրիպումն այն էր, որ խաղադրոկոմի առաջարկը՝ «Բազում» կրթահամալիր ստեղծելու մասին, հավանության չի արժանացել լուսավորության նախարարության կողմից, թիվ 20 եւ 25 դպրոցների փոխարեն պետք է գործի «Բազումի» միջնակարգ դպրոցը:

Ո՞վ կարող է դեմ լինել խարաբեն շենքում սովորելու կամ սովորելու գաղափարին, սակայն թիվ 14 դպրոցի շրջակայքում գտնվող թիվ 6, 10 եւ 11 մանկապարտեզների շենքերում տարական եւ ավագ դպրոցների տեղակայումը, նրանց հարեւանությամբ մանկապարտեզների վերակազմավորումը՝ ֆինանսական, եւ կազմակերպչական դժվարությունների հետ է կապված: Վանաձորի կրթության եւ դաստիարակության բաժնի վարիչ Հայկազ Սարգսյանի հավաստիացումների համաձայն, դրանք կհաղթահարվեն մինչեւ նոր ուսումնական տարին: Հարցն այն է, որ չունենալով որեւէ դրական նախադեպ, հիշյալ եւ, ընդհանրապես, խաղաղ համարյա բոլոր դպրոցների մանկավարժներն այնքան էլ ոգեւորված չեն բլեյանական «բարեփոխումներով»: Հասկանալի դժգոհ է բնակչության սոցիալապես անապահով խավը:

Ինչ վերաբերում է դասագրքերի բաժանորդագրության, ցեղասպանության մասին միջոցառումների ծախսման, անձնական նվիրվածության սկզբունքով կադրային խաղաղությանը եւ մնացած հիմնահարցերին, դրանք չի կարելի երկրորդական համարել, որովհետեւ զգալի ազդեցություն են գործում ե՛ւ մանկավարժության, ե՛ւ բնակչության վրա, առաջացնելով նրանց արդարացի դժգոհությունը:

Հասկանալի անելանելի վիճակ է ստեղծվել «ոռճիկով ապրող» ծնողների համար, ովքեր անընդունակ են վճարել դասագրքերի բաժանորդագրության գումարը: Նրանց միակ հույսը մնացել են ծեռներեց հովանավորները:

Հոդվածը գրելու շարժառիթը ամենեւին էլ չարախոսելու ցանկությունը չի եղել եւ եթե լուսավորության նախարարի որեւէ նախաձեռնություն Վանաձորում դրական արդյունք ունենա, անկասկած, այդ մասին նույնպես կգրվի «Ազգ» թերթում:

Խնդիրը ոչ թե գաղափարների լավ կամ վատ լինելու, այլ մեր երկրի բարգավաճության մեջ ապրող բնակչության համար դրանց կիրառման նպատակահարմարության մեջ է:

ՄԱՐՏԱՆ ՄԵԼՔՈՆՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Միջազգային

Սուրբ Մարկոսի զանգերը

Քաղաքը ճնում ու արթնանում է Սուրբ Մարկոս մայր տաճարի զանգերի դողանջների ներքո, որոնք օրհնանքի պես տարածվում են Վենետիկի վրա: Տաճարն իր ճոխ հարդարանքով եւ հատկապես 4 հազար քմ խճանկարներով ժամանակին կոչված է եղել ցույց տալու Վենետիկյան պետության ուժն ու հզորությունը: Այն նախագծված է հունական խաչի տեսքով. չորս գմբեթ՝ ծայրերում եւ հինգերորդ ամենախոշորը՝ կենտրոնում:

Տաճարի ճակատամասը նայում է հուսանվերները: Տոգորության գյուղից հեռո տղաների խանակով այն ա ոաջինն էր ողջ եվրոպայում: Արեւմուտքում լինելով արեւելյան մի քաղաք՝ Վենետիկը կամրջում էր այդ երկու մշակույթները: Ավանդույթները բարեբախտաբար պահպանվեցին եւ շարունակ վեցին նաեւ մեր օրերում: Հանրահայտ դիմակահանդեսները, որոնց ժամանակ խառնվում են իրականի ու երեւակայականի սահմանները, ամեն անգամ հաստատում են քաղաքի հանդեսների ոսանձ լինելու իրողությունը: 1932 ին

ՈՒՂԵԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

Աղրիատիկի հավերժահարսը. Վենետիկ

Դժվար է աշխարհի քարտեզի վրա մատնանշել մեկ այլ քաղաք, որն արմատներ տված լինի բանաստեղծության, երաժշտության կերպարվեստին, ինչպես Վենետիկը: Այս քաղաքն իր արդյունքն տեղն ունի նաեւ մեր «հոգեւոր» քարտեզի վրա: Ընդ որում, ոչ միայն որպես մեկը հայոց մշակութային «մայրաքաղաքներից», այլ իբրեւ բնակավայր, որը հին դարերից սկսած առանձնահատուկ ջերմությամբ եւ ազդեցությամբ է ընդունել իր ափերն հասած տարբեր դիրքի ու մասնագիտության հայորդիներին:

դեղի նույնանուն հրապարակը, որը ժամադրավայր է այցելուների համար. բոլոր ճանապարհները այստեղ տանում են Սբ. Մարկոս:

Հրապարակը օրվա բոլոր ժամերին լեցուն է աշխարհի չորս կողմերից եկած զբոսաշրջիկներով եւ գեղեցիկի սիրահարներով, որոնք այստեղ են գալիս վայելելու քարգործ վարպետների հրաշակերտած Դոժերի պալատն ու զանգակատունը: Հրապարակի իսկական տերերն աղավնիներն իրենց տիրական, բայց եւ մարդամոտ պահվածքով ու համարձակությամբ բերկրանի պահեր են պարգեւում հազարավոր մարդկանց, խայտանվով լցնում նրանց սրտերը:

Վենետիկն իր հազար ու մեկ եկեղեցիներով, գեղանկարչական ջրափողոցներով եւ ոսկենկար գոնդոլներով ուղղակի աննկարագրելի պատկեր է ներկայացնում: Ով էլ որ լինես, ակամա ինքդ քեզ բանաստեղծ կամ երաժիշտ ես զգում, ծեռքդ վրձին է մղվում: Քաղաքն ինքը կարծես անընդհատ մի նկար լինի՝ ստեղծված տարբեր սերնդի նկարիչների ու արվեստագետների կողմից: Մեծ ջրանցքը եզերող տներն ու պալատները իրար նման են լոկ այնքանով, որ քանով որ բոլորը դուռ ու պատուհան ունեն: Դրանք, չնայած ոճական միասնությանը, մեկը մյուսին ամենեին չեն կրկնում, զանազանվում են զարդանախշերով ու գունագեղությամբ: Եթե Վենետիկն իր ճարտարապետությամբ աշխարհի շատուշաս քաղաքների նման երաժշտություն է հիշեցնում, ապա արքերությունն այն է, որ դա այստեղ քարացած չէ, այլ հնչող: Երաժշտական է ամեն ինչ, սկսած երկարաձգային կայարանի անվանումից՝ «Սանտա Լուչիա», մինչեւ ամեն հայ լսափոխի լսվող գեղահունչ իտալերեն: Յուրաքանչյուր քաղաք ունի տարվա իր եղանակը: Մինչդեռ Վենետիկը գեղեցիկ է տարին բոլոր, օրվա տարբեր ժամերին: Եթե նույնիսկ մառախուղն է իջնում, քաղաքին հաղորդում է առանձնահատուկ խորհրդավորություն. եկեղեցիների գմբեթների ու զանգակատների աշտարակների ուրվագծերն ասես ծուլվում են երկնքին՝ ստեղծելով ներդաշն ու ծույլ մի պատկեր:

Մեծ չէ քաղաքն իր տարածքով. թե ուզենաս, մի երկու ժամում արագ «պտույտ մը» կգործես: Շատրվաններ, սակայն, չկան: Այն տարածությունն է, թե նեղլիկ փողոցներով, քարտեզները ձեռքերին անշատ քայլողներ, բոլորն անխտիր, սիրահարվածներ են: Աղուստ են, արտաքինից զուտ ու պարզ, եթե չասենք՝ անշուք եկեղեցիները ներսից լույս են ճառագում, հիացնում Տիցիանի եւ Տինտորետտոյի, Բելլինիի ու Վերոնեզեի ոմանկարներով, Կանովայի քանդակներով: Եկեղեցիները, իրենք արդեն մի մի բանգարան, հաճախ են հյուրընկալում Դալիի ու Շագալի ստեղծագործությունները, իսկ երեկոյան ժամերին վերածվում համերգասրահների, որտեղ միշտ կարելի է Վիվալդի ու Տարտինի, Հենդել ու Սոցարտ լսել:

Արհեստներն ու արվեստները այստեղ ծաղկել են միջին դարերից սկսած: Մինչ այսօր անգերազանցելի են հարվում վենետիկցի վարպետների, հատկապես Մուրանո կղզում պատրաստված գեղարվեստական աղակեղծումների իրերը, Բուրանոյի ասեղնագործությունները, բազմաձեւ ու բազմագույն այստեղ տեղի ունեցավ կինոյի միջազգային անդրանիկ փառատոնը: Իսկ պարբերաբար անցկացվող գեղարվեստական բիենալները Վենետիկի անունը հայտնի են դարձրել արվեստասեր ամբողջ աշխարհում:

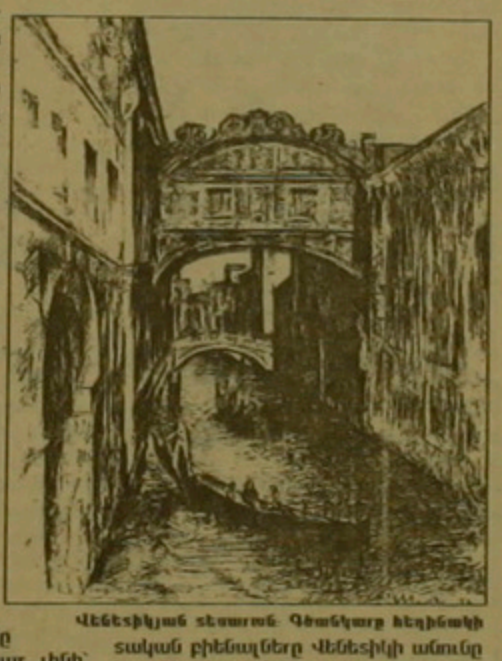

Վենետիկյան տեսարան: Գեղանկար հեղինակի

Հայկական հիշատակներ

Այլազգիների համար չգիտեմ, բայց հայերիս համար Վենետիկը նախ եւ առաջ ուխտավայր է, որ անհիշելի ժամանակներից տուել է նստ հայի ոգին, ստեղծվել են ազգային արժեքներ: Պատմական ավանդույթի համաձայն Սբ. Մարկոսի գլխավոր մուտքի բրոնզյա չորս ծիարձանները Տրդատ Ա հայոց թագավորի նվերն են Վենետիկին: Ներսես Պարտիկին է վերագրվում 532 ին քաղաքի առաջին եկեղեցին՝ Սբ. Թեոդորոսը հիմնելու պատիվը, որից ուղիղ մեկ դար անց Իսահակ հայազգի փոխարքան կառուցում է Տրյելլոյի փառահեղ տաճարը:

Հանրահայտ է հատկապես քաղաքի՝ հայկական տպագրության խանձարուրը եղած լինելու հանգամանքը, երբ 1512 ին այստեղ լույս տեսավ հայերեն առաջին գիրքը: Ըստ պատմական վավերագրերի, վենետիկյան պետությունը մատուցած տարաբնույթ ծառայությունների համար հայերը վկայված են եղել իբրեւ «բազմերախտ եւ նախասիրված ազգ հայոց»: Դա թույլ է տվել նրանց դեռ 13 դարից ունենալ «Հայոց տունը»:

Մինչ այսօր էլ Սբ. Մարկոսի հրապարակից ոչ շատ հեռու կարելի է այցելել Հայոց բաղ, որտեղ գտնվում է Սբ. Խաչ հայկական եկեղեցին: Վերջինիս մասին առաջին հիշատակությունը մեզ է հասել 1434 թվականին: Այն դարեր շարունակ իր հոգեւոր շահերությունն է ունեցել վենետիկահայոց կյանքում: Նրա կամարների ներքո հանդչում են մեր մշակույթի երախտավորների, ի մասնավորի Խաչատուր Երզրումեցու, ածյունները: Բառացիորեն լությունից հետո վերջերս կրկին հայկական ծեռով վերաբացվեց Սբ. Խաչը, որ խնամակալում է Սուրբ Ղազարի Մխիթարյան միաբանությունը:

Շնայած հայ ընտանիքների թվի կրճատմանը՝ ընդամենը 4-5, շարունակում է գործել Սուրադ Ռափայելյան վարժարանը: Այստեղ հայեցի դաստիարակություն եւ բազմակողմանի կրթություն են ստանում ինչպես մեծաքանակ, այնպես էլ հեռու գաղթօջախներից եկած տասնյակ պարման պարմանուհիներ: Վերջին շրջանում նրանց մեջ բավական բիվ են կազմում նաեւ հայաստանցի երեխաները, որոնք եւս բոլոր պայմաններն ունեն, Արարատ Չորդանյանի խոսքերով ասած, «արվեստագետ եւ եվրոպացի դառնալու համար»: Քա Ծենոզիո պալատն իր բարոկկո ոճով ձեւավորված հայելիների տարիով եւ հարմարավետ դասասենյակներով նա խանձելի միջավայր է ուսումնառության եւ եվրոպական հաղորդակցության հետ առնչվելու առումով:

Ու այսօր քաղաքի տարբեր ջրափողոցների վրա կարելի է տեսնել նաեւ նորջուղայեցի Շահրիմանյան ազնվական ընտանիքի ներկայության բազմաբիվ հետքերը, նրանց կառուցած պալատներն ու այլ շինությունները:

Սուրբ Ղազար

Սբ. Մարկոսի հրապարակից ջրային հանրակառքով ընդամենը 15 րոպեի ճանապարհ է մինչեւ «Հայոց կղզին», ինչպես այստեղ անվանում են Սբ. Ղազար: Շուտով կլրանա երեք դարն այն օրից, երբ Մխիթար Սեբաստացին իր 16 աշակերտներով ոտք դրեց բորոնների դարեր բուժարան ծառայած այս անխնամ կղզյակը: Այսօր ոչ միայն քառակի ընդարձակվել է «Մխիթարի տունը», այլեւ դարձել է իսկական բուրաստան՝ ավերակների խառնակույտից վերածվելով մշտի հոյակերտ տաճարի:

Ինչ խոսք, Մխիթարից թե՛ առաջ, թե՛ հետո շատ են եղել լուսամիտ եւ ազգանվեր մարդիկ: Սակայն իր հիմնադրած միաբանությամբ եւ գործի շարունակելիությամբ Մխիթարի անունը կրող այս հաստատությունը աննախադեպ եւ եզակի օրինակ է մեր բազմադարյան մշակույթում: Այսօրվա հեռվից նույնիսկ անչափելի է այն մեծ դերը, որ բերել են Մխիթարն ու աշակերտները մեր կյանքի իմացական ու կրթական մարզերին: Ի գին բազում դժվարությանց նրանք վերարծարծեցին ոգու կրակը՝ ոչ միայն մոռացությունից փրկելով մեր նախնյաց հոգեւոր գանձերը, այլեւ ստեղծելով նորերը:

1789 ին հիմնելով սեփական տպարան՝ Մխիթարյան հայրերը մեր մատենագրական գոհարներից զատ լույս աշխարհ հանեցին օտար գրական գլուխգործոցների ընտիր հայացումներն ու իրենց գիտական երկասիրությունները: Ի հակառակ դարերում մեզ սովորեցրած «գրաբարանոց» ու «պահպանողական» եւ այսօրինակ այլ բնորոշումների, վանական այս այրերի շնորհիվ ոչ միայն վերաժամկվեց ու իր նախնական ոճրաձեւը վերագտավ գրաբարը՝ «մեր հարց եւ բազավորաց» լեզուն, այլեւ հոկվեց եւ տարածվեց աշխարհաբարը: Նույն տարտանում, որը գիտակից իր դերին շարունակում է մայրենիի ու հայոց պատմության դասագրքեր ու բառարաններ մատուցել Սիյոնի մեր վարժարաններին, մեկուկես դար առաջ զսված աշխարհաբարով սկսեց լույս տեսնել հայ լրագրության նախադեսը՝ «Բազմավէպ» հանդեսը:

Վերջինս այսօր ոչ միայն շարունակում է իր անկանգ երթը, այլեւ իր կողքին ծնունդ է տվել հանանուն մի մատենաշարի, որ ընդգրկում է հայագիտության բոլոր բնագավառները:

Մխիթարի եւ նրա հետեւորդների նոթատետրը միշտ էլ նույնն է եղել՝ տանել հայությանը աշխարհի զարգացած եւ լուսավորյալ ազգերի շարքում: Սուրբ Ղազարը եղել եւ այսօր էլ շարունակում է մնալ Հայաստանի նախադուռը, իսկ Մխիթարյան հայրերը՝ մեր մշակույթի առաքելակիրները, որոնցով ճանաչել ու ճանաչում են մեզ: Բայրոնը միայն մեկն էր այն հազարավորներից, ովքեր նրանց միջոցով ծանոթացան մեր մշակույթին, սիրեցին հայոց լեզուն, արդեցին հայ կանան միաբանությամբ: Այսօր, երբ տակավաղել է Հայաստան այցելողների թիվը, Սբ. Ղազարը հավատարիմ է մնում իր առաքելությանը՝ ներկայացնելով «ոգի տիկ» մի Հայաստան: Հատկապես երեկոյան ժամերին, երբ աստվածային խաղաղությունն է իջնում կղզու վրա, այն խարիսխ նետած Մխիթարի դրոշակաղարեալ է հիշեցնում, որ այս էլ ճանի դարձ օտար ջրերում տնում է լուսաբ «Հայրենի հոգ դուրս՝ հայրենյաց համար»:

ԼԵՎՈՆ ԼԱՌԻՆՅԱՆ,
«Վենետիկ-Երեւան»

ԱՍՏ

Ջոն Դեյշը ԿՀՎ-ի նոր տնօրեն

Սենատի հետախուզության կոմիտեն միահամուռ հավանություն տվեց Կենտրոնական հետախուզական վարչության նոր տնօրենի դիրքին:

նում դիրքապահության փոխնախարար Ջոն Դեյշի թեկնածությանը:

Դեյշը հիշ թե շատ կազմակերպված ընդդիմություն չգտավ, ինչը հազվագյուտ երեւույթ է ԱՄՆ-ում: Դա բացատրվում է մասնավորապես նրա զբաղմունքի գերատեսչությունում նրա արգասավոր աշխատանքով, ինչպես նաեւ ԿՀՎ-ում նրա առայժմ կա գործողությունների սենատորների համար հասկանալի ծրագրով: Վերջինս արմատապես տարբերվում է Ջեյմս Վուլսիի կենսագրած մոտեցումից, որ տարբերվեց Օլդրիչ Էյմսի լրտեսական գործունեության մերկացման սկանդալից հետո: Վուլսիին դիրքապահող արեցին մասնավորապես այն դիրքապահով, որ նա չէր զգում որեւէ մեկին դիրքել եւ հարմարագույն անվստահության մթնոլորտ ստեղծել:

56 ամյա Ջոն Դեյշը արդեն խոստացել է հեռացնել մի քանի «ծեր» ղեկավարների եւ նշանակել երիտասարդների: Նրա խորին համոզմամբ ժամանակն է, որ երիտասարդներն սկսեն ղեկավարել ԿՀՎ-ն: Անհետանելի ճակատի մի քանի վետերաններ արդեն հրաժարական են տվել կամ դատապարտվում են ամենամոտ ժամանակներս հանգստի անցնել: Նրանց թվում են արտաքին հետախուզության ղեկավար Հյու Փրայսը, վերջին կանի բաժնի ղեկավար Դուգլաս Մակկիլին եւ գիտության ու տեխնոլոգիաների վարչության դեպ Ջեյմս Հիրը:

ԱՍՈՒԻԵՅԵՂ ՊՐԵՍ «ԻԶՎԵՍՏԻԱ»

ԲԵԼԳՐԱԴ

Այլախոհ Միլովան Ջիլասի մահը

Բելգրադի իր բնակարանում տրի հիվանդությունից 83 տարեկան հասակում վախճանվեց սառը դիպուկ մյուս շրջանի ամենահայտնի այլախոհներից Միլովան Ջիլասը, որն իր ողջ կյանքի ընթացքում, իշխանության դեկին թե բանտախցում եղած ժամանակ, անվերադարձորեն ծառայել է իր հայրենիքին Հարավսլավիային. հաղորդում է ամերիկյան «Նյուզուիք» հանդեսն իր մայիսի 1-ի համարում:

Ոռոշ առումով Ջիլասը կոմունիզմի մի լծի տակ ադած մտավորականի վառ օրինակ է ծառայում, նշում է հանդեսը, ավելացնելով, որ նա դասական է մտել գործել որպես Սերբական միաղեւորության հեղափոխական հակառակորդ եւ Տիտոյի կողմից ասիճանաբար բարձրացել դառնալու կոմունիստական գաղափարախոսության դեկավար դեմքերից եւ համաշխարհային Բ պատերազմում նացիստների դեմ մղված դարտիզանական կռիվների առաջնորդներից մեկը: Տիտոյի իշխանության գալուց զատ նրան են վերագրվում մի շարք բարձրաստիճան դատարաններ: Նրան համարել են կիրառող «ազգային կոմունիզմի» գաղափարախոսության, որը 1948 ին Խորհրդային Միության հետ Հարավսլավիայի ընդհարման տեղիք տվեց:

Բայց, բաց հանդեսի, նրան դատապարտում էին գաղափարախոսին անհարմարաց տակտն ու զգուշավորությունը, որի հետեւանքով էլ վտարվում է դեկավար դիրքերից եւ 1956 ին բանտարկվում: Այնուամենայնիվ, նա շարունակում է գրել կոմունիզմը քննադատող հոդվածներ ու գրքեր եւ արտասահմանում հրատարակել: Նրա հեղինակած գրքերից մեկը 1957 ին Արեւմուտքում դարձել է բեստսելեր:

Հայրենիք

Անկախ հեռուստախմբագրությունը
եթեր կհեռարձակվի
կիրակի օրվանից:
Տեխնիկական պատճառով այն
դադարեցվել էր:

«Ազգը» պատրաստվում է
Մայր Հայրենիք
հեռուստախմբագրության շաբաթվա
ծրագիրը տպագրել մոտ ժամանակներս:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Մշակույթ

Կանգ առած ակնթարթի մեջ Հայաստանի գույներն են

Լուսանկարիչ Հովհաննես Շիրազի ցուցահանդեսը «Աշխարհ Հայաստան» անունն է կրում

Երկ. Խնկո Աղոյ զրադարանում բացվեց բեյրութաբնակ լուսանկարիչ, արվեստագետ Հովհաննես Շիրազի (Ցերեցյան) «Աշխարհ Հայաստան» ցուցահանդեսը: Հայրենի եզերքի մասին դասմող գունավոր լուսանկարները հետո «Ֆիլմ զարհան», դահլիճում, դիտադասատոի վրա մեր երազի չափ հեռու ու մոտ աշխարհն է՝ Արևմտյան Հայաստանի դասմական հուշարձան մատնանշերով, աշխարհից մոռացված մի բուռ հայերով:

Տեսնե՞լ, թե՞ դիտել սակայն է ճիշտ լուսանկարչի համար: Նրա դիտանցածի մեջ արժեքավոր մնայունը որս ու դրոշմելու, կենդանացնելու, վերաիմաստավորելու շնորհ կա: Օտարի անձնագրով չորս անգամ այցելել է Արևմտյան Հայաստան, լուսանկարել, լուսադատկեր դարձրել այն, ինչ մեզ համար բանկ ու հեռու է: Մոտ 200-ի հասնող լուսադատկերներ ցուցադրելիս, բանաստեղծության մեղեդի ու զեկցությամբ զուգահեռ (դատկեր-մեղեդի խոսք խիստ ճաշակով ներդաշնակ այս ոլորտում սովորական լուսադատկերի ցուցադրումը շարժական կարի վերածել) դարոն Շիրազը մեկնաբանում է. «Անիի Սուրբ Փրկիչ կլսավեր եկեղեցին է: Վերջերս իմացա, որ ամբողջովին փոլ է եկել: Մայր տաճարն է. Էջմիածինը գեղեցիկ է տալիս բոլոր եղանակներին, բայց ինչքան ձմռանը նկարել մաքուր ճերմակով: սուրբ է ու աշխարհում ամենաարիությունը: 2000 տարի առաջ Տիգրան Մեծի շինած կամուրջն է Տիգրանակերտում: Կամրջի սյուների վրա երևացող նշաններ հայոց այբբենի նախատառերն են: Մարդս սարը նկարելու համար երեք օրվա հետևանքն ճամփա կար անցնելու, մինչև զագաթը հասնելիք: Մեզ ուղեկցեցին սատանցիներ. բարբառով էին խոսում: Սա էլ սատանցի Քեհիբյանների գերդաստանն է: Շարվեցին իրենց տան առաջնորդներին, ու լուսանկարեցի: Հայաստան աշխարհից անհետացած ադրում էին. «Երբ բազմոր, կարողիկոս ունինք, հարցրեք ի՞նչ դիտի լինի մեր վիճակը»:

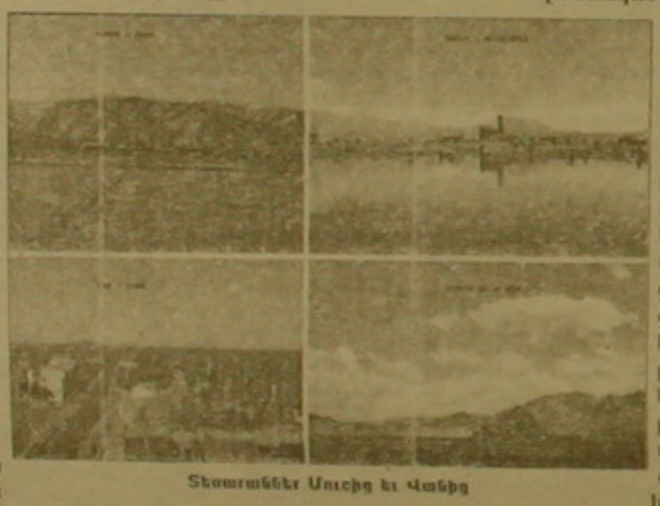

Տեսարաններ Սուրից եւ վանից

Կարելի է ժամերով նայել ու դասմել: Մանավանդ որ ներկայացվածն ավելի շատ Կիլիկիա աշխարհին է վերաբերում, որի մասին ավելի շատ երգից գիտենք: Հովհաննես Շիրազի լուսադատկերների երկրորդ բաժինը ներկայացնում է իր բառերով ասած «ջուղի դեռ մեզ անծանոթ կենտրոններ, մասնավորապես Սիրիայի տարածքում գտնվող»:

60-ականներին, երբ առաջին անգամ արտասահմանցիներին Հայաստան աշխարհը ներկայացրեց գունավոր բացիկների տեսքով, երեսի չգիտեր, որ Հայաստանում էլ դրա տարվի կար: Չգիտեր նաև, որ հայրենիքում իր առած գործը բարեկական միտ դիտի շարժեր: Ներքուստ՝ էր, թե տնային կալանք դիտի կրեր նաև: Օրեր առաջ Ազգային դատկերասրահում բացվել էր հայ մեկ ուրիշ տաղանդավոր մարդու՝ լուսանկարիչ Մարտին Քեհիբյանի ցուցահանդեսը: Վարդեցն այստեղ է. շատդում է լուսանկարել արվեստակից ընկերոջը: «Հակա գործ է բուծը. տարիներս թեքաց-ին իր կյանքը վտանգին տակ դրած մեր սիրելի և երազի հայրենիքը նկարած է: Բախտավոր կդգամ, որ 70 տարիներն ետ ծանոթացանք: Երկուսս ալ հանձնեցի ենք, մեր բարբառը խոսեցանք»: Չեմ ուզում ցուցահանդեսի բացմանը հնչած բնաբազրական, բայց նաև իմենին հասկանալի բնորոշումներ բվարկել հայրենասեր դարձ, սիրտ հայրենիք կամուրջ ու այլն: Սոլիտակ վարդերի փունջը ձեռին բազմաթիվ հյուրերի մեջ Սեղան Սեւանի վայրող աչքերն են նկատում: Ավելի շատ Ղարաբաղը դատկերող նկարները տեսնելու ս դատամով է եկել: «Հովհաննես Շիրազը մի մարդ է, որը կարում է դատմությունը ազգի առաջադիմ հետ»:

ԱՆԱՏԻՍ ՀՈՎԱՆԵՍՅԱՆ

ԵՐԱԺՇՏՈՒԹՅՈՒՆ

Չիլ հայերի աննկարագրելի աշխատասիրությունը

Ո՞ւր կառաջնորդի Չիլցյան եղբայրների մրցակցությունը

Որոշ ծնողա արտադրող վարդեցներ՝ Չիլցյան գերդաստանի անդամները հատուկ հարգանք ունեն Գերդաստանի նախահայրերը այդ գործը ծեռնարկել են դեռևս 15-16 դդ. 1623-ին Ավետիս Չիլցյանը Պոլսում մետաղների (անագ, պղինձ) որոշակի խառնուրդից ստացել է հատուկ հարվածդիմացկուն համաձուլվածք՝ ծնող դատրաստելու համար: Ստացման եղանակը որոշ գաղտնի, սերն դեսերունդ հաղորդվել է միայն ընտանիքի արու զավակներին: Դատրաստված ծնողաները իրենց դիմացկունությամբ եւ հնչյունի նրբությամբ գերազանցել են եվրոդական ամենաբանավոր մակնիշների արտադրանքին եւ արժանացել շատ բանների ու դատվոգրերի միջազգային մի շարք ցուցահանդեսներում: 1915-ի մեծ եղեռնից ոդջ մնացած Չիլցյաններին հաջողվել է տեղափոխվել ԱՄՆ, որտեղ Արամ Չիլցյանն երեխաներ յուրացնելով, եղբոր զավակներին է փոխանցում ընտանեկան արհեստի գաղտնիքները: Հուսկայա կան մրցակցությունը հարազատ եղբայրների միջեւ տարածաշնություն է ստացնում:

Ամերիկայի ամենաազդեցիկ բերթերից «Ռոդ Սրդիր Ջրնրլի» ադրիլի 21-ի համարում զետեղված բավական ծավալուն նյութից տեղեկանում ենք, թե «իսկամարտությունն» սկսվել է 1979-ին, ԱՄՆ-ում, Չիլցյան ընկերության հիմնադիր Ավետիս Չիլցյանի մահվանից հետո:

«Բանիս բուն իմաստով, մեղ՝ գործած կլինենք, եթե մի ֆանի տարում չդատանանք ծնողաներ արտադրող գլխավոր ընկերությունը», ասում է Սարբյան ընկերության հիմնադիր եւ ներկայիս նախագահ՝ 71 ամյա Ռոբերտ Չիլցյանը: Խոսքերն ուղղված են հարազատ եղբորը՝ 73 ամյա Արմանին, որի ղեկավարած Մասաչուսերս նահանգի «Ավետիս Չիլցյան» ընկերությունը 1930 թվականից սկսած այդ գործի մենաշնորհը վերցրել է իր վրա:

Հոր մահից հետո, Ռոբերտն իր ծեռը մեկնում է ընկերության համեմատաբար փոքր, կանադական միավորմանը, վերանվանում է Սարբյան եւ սկսում դայքարել եղբոր դեմ: Ընկերության փոխնախագահն է Ռոբերտի որդին՝ Բիլը:

«Թշնամանքը երկու եղբայրների միջեւ դարզապես անհավատալի է», ասում է «Սյուգիվ բրեյդս» դարբերականի խմբագիրներից մեկը, որի գնահատմամբ անցյալ տարի ընդհանուր առմամբ 45 միլիոն դոլարի ծնողաներ են վաճառվել, որից 25 միլիոնը դատկանում է Չիլցյան ընկերությանը, իսկ 10.7 միլիոնը Սարբյանին:

Միայն մի հարցում են նրանք համաձիս միմյանց հետ: Երկուսն էլ բծախնդիր են արտադրանքի որակի նկատմամբ եւ անընդհատ կատարելագործում են այն: Բոնդը ձուլելու ընտանեկան գաղտնիքը դահելով, նրանք ստեղծում են նորանոր տեսակների ու չափերի ծնողաներ, որոնք շատ արագ տարածվում են համաշխարհային շուկայում:

Մինչեւ տարածաշնությունները, նրանք բավական լավ աշխատանքի բաշխում էին կատարել իրենց միջեւ: Արմանը զբաղվում էր դայքի մաղ կանց ինքնաթիռությունների, իսկ Ռոբերտը արտադրության հետ կապված ավելի գործնական քայլերի մեջ կումով: Ընդհանրապես սկսվեց այն ժամանակ, երբ վերջինս անփող երիտասարդների շրջանում վաճառքն ավելացնելու նդատակով առաջարկեց իջեցնել ծնողաների գինը, դակասեցնելով ծուլվածքի մեջ օգտագործվող բիրեղի քանակը: Դատճառներից մեկն էլ Արմանի որդիների նեղդրավումն էր արտադրության մեջ: «Նա այդ քայլին դիմեց ինձ մեկուսացնելու նդատակով», ասում է Ռոբերտը՝ չնայած ավագ եղբայրը դնդում է, որ ընկերությունից բաժանվելն ու հեռանալը Ռոբերտի անձնական որոշումն էր:

Այսօր Սարբյան Ֆաբրիկայում ծեռով կատարվող աշխատանքները գերակշռում են, մինչդեռ Չիլցյանի արդիական բիվ 1 գործարանում ոչբոս ներն են հիմնականում գործում: Գործունեության ընդարձակվելով առաջին անգամ սկսել է էժանագին դղնձե ծնողաներ բողարկել, մինչդեռ երկրորդը բարձրակի վայրիկներ: Երկուսն էլ շարունակում են գերազանցել մեկը մյուսին իրենց բողարկած տարբեր գների (50-ից մինչեւ 400 դոլար արժողությամբ) ու չափերի ծնողաներով եւ առայժմ արտադրության «զարկերակը չափազանց արագ է խփում», քանի որ գնորդների շարքում հայտնվել են նաեւ երրորդ աշխարհի երկրներ: Հաջողությունն ակնբախ է, բայց արդյո՞ք այն կկարողանա հարթել երկու եղբայրների միջեւ ծագած տարաձայնությունները: Ժամանակը չէ՝ արդյոք (երկուսն էլ յդրանասունն անց են) հասկանալու, որ միասին ավելի մեծ, արդյունավետ կարող են հասնել: Ինչ առանձին առանձին:

Հ. Ս.

ԵՐԵՎԱՆ

Ֆրանսիական ֆիլմերի շաբաթը շարունակվում է

Մայիսի 10-ին Կինոյի տանը սկսված Ֆրանսիական ֆիլմերի շաբաթը նվիրված կինոյի 100-ամյակին, շարունակվում է: Ցուցադրված առաջին ֆիլմերը Մորիս Պիալայի 1991-ին ստեղծված «Վան Գոգն» է, առաջ Ժերար Ուրիի «Փախուստ» ժապավենը ստեղծված 1978-ին: Երեկ ցուցադրվեց Կլեր Դենիի 1992-ին ստեղծված «Մահը եւ Ժերմենը» ֆիլմը: Հիշեցնենք, որ Կինոտան ցուցադրումները սկսվում են ժամը 17-ին, առդահովված են հայերեն համաժամանակյա թարգմանությամբ: Իսկ «Մոսկվա» կինոթատրոնում մեկ օրվա տարբերությամբ ֆիլմերը ցուցադրվում են առանց թարգմանական միջամտության: Այսօր Կինոտան հանդիսատեսը կդիտի ռեժիսոր Կլոդ Շաբրոլի 1991-ին ստեղծված «Մաղում Բովարի» ֆիլմը՝ 2 ժամ 20 ռոպե տեւողությամբ: Իսկ վաղը Օլիվիե Ասայասի 1993-ին ստեղծված «Սարդ ջուր» ֆիլմը (տեւողությունը 1 ժամ): Երկուշաբթի օրը ցուցադրվելու է ռեժիսոր Ֆիլիպ դը Բրոկայի 1988-ին ստեղծված «Շուաններ» ֆիլմը (տեւողությունը՝ 2 ժամ 23 ռոպե):

Չոհրապի 29-րդ ցուցահանդեսը Բեյրութում

Բեյրութի Ռիմալի ցուցասրահում բացվել է նկարիչ Չոհրաբի 29-րդ ցուցահանդեսը, տեղեկացնում է Բեյրութում լույս տեսնող «Զարթօնք» օրաթերթը իր մայիսի 6-ի համարում:

Չոհրաբի առաջին ցուցահանդեսը բացվել է 1956-ին, Հալեպում: Պարզ ածխամատիանկարներից մինչեւ բանձր ջրաներկով (գուաշ) ստեղծված ստեղծագործություններն այժմ են ընկնում դարգության գեղեցկությամբ: Հիշյալ ցուցահանդեսում ներկայացված են գեղանկարչի 24 յուղաներկեր: «Յուրաքանչյուր գործերուն մեջ է ոգ լույսի եւ գույնի տոն կը տարնե Չոհրաբին գեղանկարները», գրում է թերթը:

«Լաստ Երեխան», ածխամատիտ, 1993 թ

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ ԱՇԱԿԵՐՏՆԵՐԻՆ

Համազգայինի Հայ կրթական եւ մշակութային միությունը Հայաստանի դեսանկանության վերականգնման 77-ամյակի կատակցությամբ Երեւան քաղաքի միջնակարգ դոյոցների աշակերտների համար կազմակերպում է մրցանակաբաշխություն «Մայիսի 28. հարատեւ դայքար» թեմայով: Մրցանակաբաշխության առաջին փուլին մասնակցել ցանկացող երեխաները մինչեւ ս. թ. մայիսի 20-ը ներկայացնում են Համազգայինի գրասենյակ (Մաշտոցի 37, բն. 14): Աղյուսմենները կամվոխվեն ս. թ. մայիսի 26-ին: 10 լավագույն հեղինակների դարգեւատրությունը տեղի կունենա մայիսի 28-ին Համազգայինի գրասենյակում, ժ. 12.00-ին:

Երկրորդ փուլին կմասնակցեն առաջին 30 լավագույն աշխատանքների հեղինակները, որոնք Ժյուրիի առաջադրած թեմայով շարադրություն կգրեն մայիսի 30-ին, ժ. 15-ին Համազգայինի բատրոնի շենքում (Ժամանակի տուն, Պուշկինի 3): Աղյուսմենների ամփոփման եւ մրցանակների հանձնման արարողությունը կկայանա հունիսի 3-ին, ժ. 15-ին, Համազգայինի բատրոնում: Մրցանակաբաշխության մասնակիցների համար ժ. 16-ին կներկայացվի Վ. Սարոյանի «Մի կտոր բարություն» դիեսը:

Երկրորդ փուլի հաղթողների համար նախատեսված է երեք դրամական մրցանակ:

Լավագույն աշխատանքներ կդոդաղրվեն:

Լրացուցիչ մանրամասնությունների համար զանգահարել՝ 53-39-49

Համազգայինի Հայ կրթական եւ մշակութային միություն

ԱՐՄԻՆԴ
ԿԵՆՏՐՈՆԸ
հրավիրում է
ՉԱՐՏԵՐԱՅԻՆ ՈՒՂԻՂ ՉՎԵՐԹԻ՝
ԵՐԵՎԱՆ - ՍԻՆԳԱՊՈՒՐ - ԵՐԵՎԱՆ
«ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՎԻԱՈՒՂԻՆԵՐ»
ավիաընկերության ԻԼ-86 ինքնաթիռով

7- ՕՐՅԱ ԴՐԱԽՏ ՁԲՈՍԱՇՐՋԻԿՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ

- ՑԱԾՐ ԳՆԵՐ
- ԲԱՐՁՐՈՐԱԿ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐ
- ԱՐՔԱՅԱՎԱՅԵԼ ՀՅՈՒՐԸՆԿԱԼՈՒԹՅՈՒՆ (ROYAL ՀՅՈՒՐԱԼՈՑ)
- ԲԵՌՆԵՐԻ ԱՆՍԱՔՍ ՏԵՂԱՓՈԽՈՒՄ
- ՑԱՆԿԱՑՈՂՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ՝ ԼՐԱՑՈՒՑԻՉ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

ԱՊՐԱՆՔՆԵՐԻ ԸՆՏՐՈՒԹՅՈՒՆԸ ԸՍՏ ԿԱՏԱԼՈԳՆԵՐԻ ԿԱՐՈՂ ԵՔ ՍԿՍԵԼ «ԱՐՄԻՆԴ»-Ի ԵՐԵՎԱՆՅԱՆ ԳՐԱՍԵՆՅԱԿՈՒՄ

Ի ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ ԳՈՐԾԱՐԱՐՆԵՐԻ

Մենք կարող ենք ՍԻՆԳԱՊՈՒՐ եւ ՀՆԴԿԱՍՏԱՆ տեղափոխել մինչեւ 20 տ բեռ ամենացածր գներով
Կքննարկենք ցանկացած կոմերցիոն առաջարկ կապված ՍԻՆԳԱՊՈՒՐԻ եւ ՀՆԴԿԱՍՏԱՆԻ հետ

ՓԱՍՏԱԹՂԹԵՐԻ ԸՆԴՈՒՆՈՒՄԸ ՍԻՆՇԵԿ ՄԱՅԻՍԻ 30-Ը
ԹՈՒՇՔԸ ԿԿԱՅԱՆԱ ՀՈՒՆԻՍԻ 20-ԻՑ ՈՉ ՈՒՇ
ՈՒՂԵԳՐԻ ԱՐԺԵՔԸ՝ 1250$:

«Էրեբունի» հյուրանոց, 1 մասնաշենք, 301-307 ս.
Հեռ. 52-75-65, 56-13-92, 56-05-79

digitised by A.R.A.R.@

ՄՕԿ

15 մլն դոլլար՝ ազգային օլիմպիական կոմիտեներին

ՍՈՒՐԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ

Պաշտոնական մի տեղեկագիր հաստատում է, որ միջազգային օլիմպիական կոմիտեն 1994 թ. տուրջ 15 մլն. դոլլար է բաժանել ՄՕԿ-ի անդամ 193 երկրների ազգային օլիմպիական կոմիտեներին որպես օգնություն մարզիկներին եւ կոմիտեներին: 1993 թվականին օգնության ֆոնդը կազմել է 11.264.480 դոլլար: 1994 թվականին այն հասավ 14.843.971 դոլլարի: Այս գումարները գոյացել են ՄՕԿ-ի կողմից օլիմպիական խաղերի հեռուստացուցադրումների իրավունքների վաճառքից: Ուշագրավ է, որ ազգային օլիմպիական կոմիտեներին հատկացված գումարն ընդհանուր եկամտի միայն 7 տոկոսն է կազմում: Դա նշանակում է, որ 1994 թվականին ՄՕԿ-ը տուրջ 200 մլն. դոլլարի եկամուտ է ունեցել:

Ըստ նույն տեղեկագրի, գումարները հատկացվեցին հետեւյալ կերպով. Եվրոպա 3.811.868 դոլլար, Աֆրիկա 3.701.157 դոլլար, Ասիա 3.058.806 դոլլար, Ամերիկա 2.861.661 դոլլար, Օկեանիա 1.410.479 դոլլար:

Ամենամեծ գումարը ստացավ Հունաստանը 162.963 դոլլար, երկրորդը ԱՄՆ-ն է՝ 159.494 դոլլար:

Իմանալու համար, թե Միջազգային օլիմպիական կոմիտեն ինչ օգնություն է ցույց տվել Հայաստանին, դիմեցինք ՀՀ ազգային օլիմպիական կոմիտեի գլխավոր քարտուղար Հարություն Յավրյանին. «ՄՕԿ-ը ԱՕԿ-ներին գումարներ է հատկացնում միայն այն դեպքում, երբ համապատասխան ծրագրեր իրականացնելու հայտեր են ներկայացվում: Այսպես, անցյալ տարի Հայաստանի ԱՕԿ-ին 10 հազար դոլլար է հատկացվել օլիմպիական մարգածեւերից ազգային կուրսեր կազմակերպելու համար: 1994 թ. կազմակերպել ենք ծանրամարտի եւ ըմբշամարտի կուրսեր (5000-ական դոլլար): ՄՕԿ-ի եւ ՀՀ ԱՕԿ-ի համաձայնությամբ ըմբշամարտի մի-

ջազգային ֆեդերացիան (ՖԻԼԱ), ըմբշամարտի կուրսերի տնօրեն նշանակեց միջազգային կարգի մրցավար Ստեփան Ղազարյանին: Իսկ ծանրամարտի կուրսերի տնօրենը ծանրամարտի ՀՀ ֆեդերացիայի գլխավոր քարտուղար, միջազգային կարգի մրցավար Հենրիկ Գրիգորյանն է:

ՄՕԿ-ը անցյալ տարի մեզ 9.5 հազար դոլլար հատկացրեց եվրոպական ծրագրերն իրականացնելու համար: Այս գումարը նախատեսված է հավաքական թիմերի կամ անհատների ծախսերը փակելու համար, որոնք նախաոլորտասվում են օլիմպիական խաղերին:

Միջազգային օլիմպիական կոմիտեն իր վրա է վերցնում նաեւ ազգային օլիմպիական կոմիտեների նախագահների ծախսերը, երբ նրանք մասնակցում են Գլխավոր ասամբլեային, կամ մեկնում են օլիմպիական մայրաքաղաքը դիտելու ու դայմանագրերին ծանոթանալու:

Ամեն տարի ՄՕԿ-ը բոլոր ԱՕԿ-ներին 5000 ական դոլլար է տալիս աղմինիստրատիվ ծախսերի համար: Անցյալ տարի 1.5 հազար դոլլար էլ ստացել ենք հունիսի 23-ին օլիմպիական օրը նշելու համար (ներկայացրել ենք միջոցառումների համապատասխան ծրագիր): 1994 թ. մեր ԱՕԿ-ը նաեւ 3000 դոլլար դրամաշնորհ ստացավ ժամանակակից օլիմպիական շարժման 100 ամյակը լավագույն ձեւով նշելու եւ օլիմպիական շարժումը դրդռազանելու համար:

Հիմա ՄՕԿ-ը Հայաստանի ԱՕԿ-ին ամիսը 6720 դոլլար է հատկացնում Ատլանտայի օլիմպիական խաղերին նախաոլորտասվող մարզիկներին եւ նրանց մարզիչներին բոնուս տալու համար: Դա ուժի մեջ է այս տարվա հունվարից մինչեւ օլիմպիական խաղերը (18 ամիս): Հայաստանի 24 մարզիկներ եւ 25 մարզիչներ վերոհիշյալ գումարներից ամսական 20-80 դոլլար բոնուս են ստանում»:

ՀՈՒՇԱՄՐՑԱՇԱՐ

«Համո» Խաչատրյանի հիշատակին

Երբ արվեստագետները դատմության մեջ մնում են իրենց գործերով, արդյունքներով եւ այնպիսիք, որոնք ժողովրդին մատուցած իրենց ամենատարբեր ծառայություններով նույնպես մնում են դատմության մեջ: Դրանցից մեկն է նաեւ հայկական ֆուտբոլի զարգացման գործին կյանքը նվիրած մարզիկը, մարզիչը, մանկավարժը, հանրապետության վաստակավոր մարզիչ Հմայակ Խաչատրյանը, որին մեր սերունդը ճանաչում է ընկեր Համո անունով:

«Թուրքական յաթաղանից մազապուրծ եղած մանչուկը 1920-ին հանգրվանում է Գյումրիի ամերիկյան որբանոցում, ուր եւ մտերմանում է սպորտի հետ: Հայրենական դատերազմին զինվորագրվում է առաջին իսկ օրերից: Ռազմադաշտում վիրավորվում է ու տուն վերադառնում: Երեւանի Ֆիզկուլտուրայի ինստիտուտն ավարտելուց հետո ամբողջապես նվիրվում է ֆուտբոլին, սկզբում աշխատելով որպես մարզիչ, միաժամանակ ստանձնելով նաեւ մրցավարի դարտականությունը: Նրա սաներից են մեր անվանի ֆուտբոլիստներ Հովհաննես Զանազանյանը, Արմեն եւ Ալբերտ Սարգսյանները, Հովհաննես Մանթարյանը, Երվանդ Սուքիասյանը եւ ուրիշներ:

Մարզիչ մանկավարժի հիշատակը հավերժացնելու համար երկար տարիներ նրա տնօրինած, այժմ արդեն իր անունը կրող Էրեբունու շրջանի ֆուտբոլի մարզադդրոցի խաղադաշտում երկրորդ անգամ տեղի ունեցավ հուշամրցաշար, որին մասնակցում էին հանրապետության եւ մայրաքաղաքի Շենգավիթի ու Էրեբունու շրջանների ֆուտբոլի մասնագիտացված մարզադդրոցների, ինչպես նաեւ «Նայիրի» մարզակումբի դատանի ֆուտբոլիստները: Իրենց հիանալի դրսեւորեցին հանրապետական մարզադդրոցի մարզիչներ Հակոբ Չալիկյանի եւ Ալեքսան Սարաֆյանի սաները, որոնք 4 հանդիպումներում չկորցրեցին ոչ մի միավոր: Մրցաշարում 6 գոլի հեղինակ դարձավ հանրապետական մարզադդրոցի սան Ասմանազ Փաշաշյանը: Նրա թիմակից Արսեն Մեհրյանը ճանաչվեց մրցաշարի լավագույն խաղացող:

ԳԵՐԵՆԻԿ ԳԵՎՈՐԳՅԱՆ

ՈՒԵՖԱ

Կայացավ «Ինտերտոտոյի» վիճակահանությունը

ԳՐԻԳՈՐ ԱՄԻՐՋԱՆՅԱՆ

Վալենս, Ֆրանսիա

Ինչպես հայտնի է, ՈՒԵՖԱ-ն կոմբայնի թիմերի համար «Ինտերտոտո» անունով նոր մրցաշարք է կազմակերպում: Այն սկսելու է հունիսի 24-ին եւ ստդարեզ են դուրս գալու ինն ավարտական մասի 60 թիմեր: Մրցաշարում առաջին չորս տեղ գրաված ները իրավունք կստանան մասնակցելու ՈՒԵՖԱ-ի գավաթի հերթական խաղարկության նախնական փուլին: Շվեյցարիայում, Նիոն քաղաքում, որտեղ գտնվում է ՈՒԵՖԱ-ի կենտրոնակայանը, արդեն տեղի է ունեցել «Ինտերտոտոյի» վիճակահանությունը: Ուշագրավ է, որ ֆուտբոլի եվրոպական առաջնության

ավարտական 49 երկրներից 10-ը որոշել են չմասնակցել «Ինտերտոտոյի» մրցումներին: Այդ հրաժարվողների թվում են ֆուտբոլային այնպիսի երկրներ, ինչպիսիք են Իտալիան եւ Իսպանիան: Պատճառը այդ երկրների ֆուտբոլային գերհագեցած օրացույցն է: Չնայած դրան, Հայաստանին այնուամենայնիվ տեղ չհատկացվեց: Նույն բախտին արժանացավ նաեւ Ադրբեջանը:

ՖՈՒՏԲՈԼ

Բրազիլիայի հավաքականը առանց Ռոմարիոյի

Աշխարհի չեմպիոն Բրազիլիայի հավաքականը [illegible] կրկին ստացված անվանի մարզիչ Մարիո Զագալոն նշեց այն 22 ֆուտբոլիստների անունները, որոնք նախաոլորտասվում են մայիսի 17-ին Թել Ավիվում կայանալիք Իսրայել-Բրազիլիա ընկերական խաղին: Բրազիլիայի հավաքականում ընդգրկվել են 4 նոր խաղացողներ Ռոջերը, Լեանդրոն, Ամարալը եւ Գելյոն: Զագալոն որոշեց չվերցնել այն 4 թիմերի «Ատլետիկո մինեյրոյի», «Կրուզեյրոյի», «Վասկո դա Գամայի», «Ֆլամենգոյի» խաղացողներին, որոնք այդ օրը Բրազիլիայի գավաթի խաղարկության հանդիպումներին են մասնակցելու:

Բրազիլիայի հավաքականի հետ Իսրայել չի մեկնի նաեւ աշխարհի վերջին առաջնության լավագույն ֆուտբոլիստ Ռոմարիոն:

ՀԵՏԱՔՐՔՐԱԿԱՆ

Հարբած մրցավարը

Բրազիլիայի առաջնության «Կորինթիանս» եւ «Սան Պաուլո» թիմերի հանդիպման մրցավար Օսկար Ռոբերտո դե Կարվալին ըստ երեւույթին իր տարերքի մեջ չէր: Նա դաշտից հեռացրեց 4 խաղացողների եւ այդ ու ձախ տուրջ երկու տասնյակ դեղին քարտեր ցույց տվեց: Ֆուտբոլիստներն անակնկալի եկած չէին հասկանում, թե ինչի համար Լին դեղին քարտ ստանում: «Սան Պաուլոյի» հայտնի մարզիչ Տեդե Սանտանան [illegible]արկացած բացակայեց մրցավարի հասցեին. «Սա խելագար վիճակ է»: Իսկ խաղացողներից մեկը Ժունիոր Բանիանոն ասվեցրեց. «Այնտեղի հոտ է գալիս»: Մրցավարը ֆուտբոլիստների եւ մարզիչների անդամալիք խոսքերի եւ հայհոյանքների համար դաշտոնական բողոք ներկայացրեց Բրազիլիայի ֆուտբոլի ֆեդերացիային: Բայց «Սան Պաուլոյի» դեկավարները խաղից հետո ստիպեցին մրցավարին սուլել ալկոհոլի հետքերը բացահայտող բալոնի մեջ: Մրցավարը չկարողացավ սուլել, վիճաբանվել, որ ալկոհոլի մեծ քանակություն է օգտագործել: Բրազիլիայի ֆուտբոլի ֆեդերացիայի դեկավարները խոստացել են խնդիրը մանրամասնորեն հետաքննել:

Գ. Ա.

ԽՈՇԱՆԿԱՐ

Կլինսմանը՝ լավագույնը Անգլիայում

Աշխարհի ու Եվրոդայի բազմակի չեմպիոն Գերմանիայի հավաքականի եւ Անգլիայի «Տոտենհեմ հոտսդուր» թիմի ոմբարկու Յուրգեն Կլինսմանը լրագրողների կողմից ճանաչվել է այս տարվա Անգլիայի լավագույն ֆուտբոլիստ: Դա Կլինսմանի նմանատիպ առաջին հաջողությունը չէ: 1988 եւ 1994 թթ. Կլինսմանը լավագույն ֆուտբոլիստ է ճանաչվել Գերմանիայում: Անվանի ֆուտբոլիստը գալիք մրցաշրջանում կրկին հանդես է գալու բուն դեսլիգայում: Նա արդեն 2,5 մլն դոլլարի դայմանագիր է կնքել Մյունխենի «Բավարիայի» հետ:

Կորշնոյն՝ առաջատար

Մադրիդում սկսված շախմատի միջազգային խոշորագույն մրցաշարում, երկու տուրից հետո առաջատարներն են Շվեյցարիան ներկայացնող Վիկտոր Կորշնոյը եւ նախկին ԽՍՀՄ մեկ այլ շախմատիստ՝ Վալերի Սալովը, որն իր հերթին հանդես է գալիս Իսպանիայի դրոշի ներքո: Երանք վաստակել են 1,5-ական միավոր:

Հաղթանակի ողբերգական հետեւանքները

Եվրոդայի առաջնության ընտրական փուլում Թուրքիայի հավաքականն արտագնա խաղում 2-1 հաշվով անակնկալ հաղթանակ տարավ Շվեյցարիայի հավաքականի նկատմամբ: Թուրքիայում այդ հաղթանակի «տոնակատարությանն» ժամանակ զոհվեց վեց մարդ՝ չորսը սպանվածից, երկուսը՝ զենքի կրակոցից:

Ֆուտբոլի Եվրոդայի առաջնության պատասխան հանդիպում
ԻՍՊԱՆԻԱ-ՀԱՅԱՍՏԱՆ
հունիսի 7-ին
ՀՀ ֆուտբոլի ֆեդերացիան եւ Ավիացիայի գլխավոր վարչությունը կազմակերպում են հատուկ ուղիղ չվերթ
ԵՐԵՎԱՆ-ՍԵՎԻԼԻԱ-ԵՐԵՎԱՆ
ֆուտբոլիստների եւ մարզասերների համար:
Ձեզ սպասում են հարմարավետ հյուրանոցներ եւ հաճելի տպավորություններ:
Տուրիստական ֆիրմաներին տրամադրվում է էական զեղչ:
Չեւակերպումը՝ մինչեւ մայիսի 16-ը:
Մեկնումը՝ հունիսի 4-ին, վերադարձը՝ հունիսի 8-ին:
ք. Երեւան, Վարդանանց փ. 13, III հարկ
Զանգահարեք՝
570-330, 570-692, 521-248
ARINA

digitised by A.R.A.R.@

Օրվա հեռագիրը

ԵՐՅԱՆ

Նախիջեւանը դաշտանում է Թուրքիային ահաբեկչությունից

Մայիսի 1-ից Թուրքիան վեց ամսով արգելված գոտի է հայտարարել Հայաստան-Թուրքիա սահմանի մի ընդարձակ շրջան, որը կարսի Տիկոռ գավառից շարունակվում է մինչեւ Արաքսի հյուսիսային մասերը: Թուրքական մամուլը հաղորդում է, որ որոշման դաշտաոը PKK ականների ներքափանցումներին արգելք լինելն է:

Հետեւելով Թուրքիային Ադրբեջանը եւս Նախիջեւան-Թուրքիա սահմանի վրա համադաշխան միջոցներ է ձեռնարկել: Նախիջեւանի խորհրդարանի նախագահ Նամիկ Հասանովը հայտարարեց, որ «իրենք ամեն ինչ կանեն, որպեսզի Թուրքիան փրկվի ահաբեկչության փորձանքներից»: Այս նպատակով, խիստ հսկողության միջոցներ են ձեռնարկված Նախիջեւանի Հայաստանի սահմանի մերձակա Սադարակ գյուղամաղամում եւ այլ վայրերում: Նախիջեւանի եւ Թուրքիայի միջեւ «Կարսի կամրջի» (ադրբեջանցիներն այսպես են հորջորջում Արաքսի վրայով անցնող կամուրջը) պահպանությունն ուժեղացվեց: Ն. Հասանովը հաղորդել է, որ նախկինում սահմանի վրա տեղի են ունեցել PKK ականների ձերբակալման դեպքեր, որոնք բռնվել են Թուրքիա գնելի անցկացնելու փորձի ժամանակ, եւ որ վերջիններս իրենք հանձնել են թուրքական իշխանություններին:

ԼՈՅԱՆ ՏՄՊԱՆ

ԿԻՊՐՈՍ

«Մեր այս պետությունը բոլորովին իր տեղում չէ», գրում է թուրք լրագրողը

«Անցած քսան տարիների ընթացքում մեր որդեգրած հաղթական քաղաքականությունը մեզ տնտեսական ճգնաժամի առաջ է կանգնեցրել: Բյուրոկրատիզմը իշխում է ամենուրեք, իսկ առողջապահությունը խղճալի վիճակում է: Երբ սա է դեմոկրատիա ասվածը, ապա ես դեմ եմ էվեարկում դրան: Շնորհակալություն, բայց ես այդպիսի վարչակարգի տակ չեմ ցանկանում ապրել: Մենք չենք կարողացել կրճատել առաջադրի հարը, ոչ էլ լուծել բնակարանային հարցը: Անձահատակները այնքան միջ բուսակ են ստանում, որ շատով նրանք ստիպված կլինեն վաղը դուրս գալ մուրացկանությամբ զբաղվելու»: Այսպես է գրում Յեդիաոզ Սարդեր անունով թուրք կինոռուցի մի լրագրող Կիպրոսի թուրքական մասում հրատարակվող «Վաքան» օրաթերթում. Նիկոսիայից հատուկ մեր թերթին ուղարկած իր խմբագրականում հայտնում է «Այրվրս Ռիվիյու» շաբաթաթերթի խմբագիր Ջորջ Տեր-Բարսեղը:

Թուրք հեղինակագիրը, ում աղրում եւ աշխատում է Կիպրոսի գրավյալ տարածքում, չաղուզանց մեղայ գոյներով է ներկայացնում այդ շրջանի ապրուստի եւ աշխատանքի պայմանները: Նրա տեսակետները գալիս են լրացնելու հաղթական այն անկայունությունը, որն ըստ դիվանագիտական շրջանակների, իշխում է այսպես կոչված ամբողջ «Հյուսիսային Կիպրոսի թուրքական հանրապետությունում», որտեղ վերջերս Դանկտեշը վերընտրվեց «նա խագահ» շատ ավելի նվազ քվեներով, քան նախորդ անգամները:

«Քաղաքական հողի վրա, շարունակում է Սարդեր, շրջանի ինքնակոչ խորհրդարանը զնալով ավելի է իրեն մեկուսացնում ժողովրդից, մինչ առկա կուսակցությունները անկարող են լուծել ժողովրդին հուզող նույնիսկ ամենահասարակ հարցերը: Մեր այս պետությունը բոլորովին իր տեղում չէ, իսկ բնակչությունը հուսահատ եւ անապահով վիճակում է», գրում է նա:

Խոսքում նշվում է նաեւ, որ 1974 թվի ամառվանից, երբ թուրքերը գավթեցին կիպրոս ամբողջ տարածքի 37 տոկոսը տեղահան անելով ավելի քան 200 հազար հայերի, 1619 հոգի անհետ կորել են: Նախքան ներխուժումը Կիպրոսի բնակչության կազմում կային 520 հազար հայեր եւ 120 հազար թուրքեր:

Ներխուժումից հետո, ՄԱԿ-ի տվյալներով, հիմնականում Անատոլիայի խորքերից այնտեղ են բերվել մոտ 35 հազար թուրք, մինչդեռ մոտ 40 հազար թուրք կիպրոսցիներ թողել են կղզին, հաստատվելու համար Անգլիայում, Ավստրալիայում կամ որեւէ այլ երկրում, ներկա հաստատներով տարածաշրջանում թողնելով մոտ 80 հազար բնիկ թուրք կիպրոսցիների: ■

Ռուսաստանը Մութալիբովին Բաքվին հանձնելու հիմքեր չի տեսնում

ՄՈՍԿՎԱ, 11 ՄԱՅԻՍ, ՌԻԱ-ՆՈՎՈՍՏԻ: Ռուսաստանի գլխավոր դատախազությունն առայժմ հիմքեր չի գտնում Ադրբեջանի նախկին նախագահ Աբուլֆազ Մութալիբովին այդ հանրապետության իրավապահ մարմիններին հանձնելու համար, ՌԻԱ-ի թղթակցին հայտարարեց Ռուսաստանի Դաշնության գլխավոր դատախազի ավագ օգնական Ալեքսանդր Զվյագինցեւը: Գլխավոր դատախազությունն ուշադիր ստուգում է Մութալիբովին ներկայացված մեղադրանքին առնչվող բոլոր փաստաթղթերն ու հանգամանքները, գործելով Ռուսաստանի դատական օրենսդրությունը, ինչպես նաեւ միջազգային դրակտիկային խստիվ համապատասխան եւ երկու եկրների վավերացրած պայմանագրերի հիման վրա, ասաց Ալեքսանդր Զվյագինցեւը:

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

սեփական երկհարկանի տուն արտասահմանյան դրասենյակների համար:
Հասցեն՝ ք. Երեւան, Վրթանես Փափազյան 41, Հարիթանակ զբոսայգու մոտ:
Հեռ. 25-38-93, 25-44-63:

TACIS BCC YEREVAN

BUSINESS COMMUNICATION CENTRE (TACIS EU)

Business Communication Centre Yerevan- a project of the European Union TACIS Programme- seeks a

DIRECTOR

with excellent managerial experience and fluent English, to lead the next phase of the BCC development.

We look for initiative, effective candidates with marketing skills and with the ability to grasp and resolve complex problems of exporting companies.

As we are moving into new premises, please try to contact us by one of the following phone numbers: 58 26 05 or 22 16 15; 22 02 37; 22 21 45 on week-days, from 9 a. m. till 6 p. m. before 19 May, to agree on an interview.

BCC Yerevan Office

BCC is also seeking an efficient

SECRETARY

with proved touch-typing skills and fluent English.

Communicative, initiative team-players are encouraged.

Please contact us by one of the phone numbers given above.

BCC Yerevan Office

ՏԱՐԱՍԱՀ

Չեչնիա. Մորտարիումի ժամկետը լրացավ

Մայիսի 28-ի ժամը 00-ից Ռուսաստանի Դաշնության նախագահի հրամանով հայտարարված Չեչնիայում զինված ուժերի կիրառման մորատորիումի գործողության ժամկետը լրացել է մայիսի 12-ի կեսգիշերին: Ինչպես հաղորդում է ԻՏԱՐ-ՏԱՍՍ-ի թղթակիցը, դրա ավարտումը համընկել է հարավային Շալի քաղաքի գրոհայինների հերթական զինված հարձակման հետ: Մարտի հետեւանքով հանգամանական ուժերի ստորաբաժանումները խփել են հետեւակի մի գրոհային մեքենա, ոչնչացրել երեք գրոհային: Չինծառայողների կողմից կորուստներ չկան: Այս մասին մայիսի 12-ին հայտնել է Գրոզնիում Ռուսաստանի Դաշնության պաշտպանության նախարարության լրատվության վարչության ներկայացուցիչ, գնդապետ Նիկոլայ Շուլգինը:

ԱՐՍԵՆՊՈՒԵՍ

Ռահմոնով-ընդդիմություն հանդիպումը Քաբուլում՝ մայիսի 15-ին

Տաջիկստանի նախագահ Էմոմալի Ռահմոնովի հանդիպումը Տաջիկստանի ընդդիմության ղեկավար Սաիդ Աբդուլո Նուրիի հետ տեղի կունենա մայիսի 15-ին, Քաբուլում: Այս մասին ԻՏԱՐ-ՏԱՍՍ-ի թղթակցին հայտնի է դարձել մայիսի 12-ին, իրազեկ աղբյուրներից: Տաջիկական «բարձրաստիճան հանդիպման» անցկացման նախաձեռնությունը պատկանում է Տաջիկստանի նախագահ Էմոմալի Ռահմոնովին եւ հավանության է արժանացել ընդդիմության կողմից:

ԱՐՍԵՆՊՈՒԵՍ

Մոսկվայի տարածքային բաժանումը արմատապես փոխվելու է

ՄՈՍԿՎԱ, 12 ՄԱՅԻՍ, ՍՆԱՐԲ ԻՍՍ ՊՐԵՍ: Հավանորեն մինչեւ ամսվա վերջը Մոսկվայի հաղթային դումայի վերջնականապես կիսատաի մայրաքաղաքի տարածքային բաժանման մասին օրենքը, հայտնեց մայիսի 11-ին ՍԲԴ մամլո կենտրոնը: Նախորեին պատգամավորները սկսել են ինքնարկել օրինագիծը, որի համաձայն, մասնավորապես նախկին 32 շրջանների փոխարեն ենթադրվում է կազմել 125-ը՝ պահպանելով շրջանի կարգավիճակ ունեցող երեք ավան:

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

«Ազգ» թերթի խմբագրությունը Մաշտոցի շրջանի դատախազության խնդրանքով տպագրում է հետեւյալ հայտարարությունը: Այն հաղթանակներին, ովքեր ավանդներ են հանձնել Մաշտոցի շրջանի թիվ III միջնակարգ դպրոցի շենքում գտնվող «Արմեն-ԳԵՍ» ԱՊ թնկերության նախագահ Գագիկ Ռաֆիկի Դավթյանին եւ փոխնախագահ Վասակ Շահումի Նազարյանին, խնդրվում է ա/թ մայիսի 16-ից, ժամը 8.00-ից մինչեւ 17.00 ներկայանալ Մաշտոցի շրջանի դատախազություն (Ն. Ջ. Ֆարխոյանի մոտ:

Մեր հեռախոսահամարներն են՝ 39-89-26, 39-72-60, 39-16-60, մեր հասցեն է՝ Ա. Սարգսյանի փող. 8:

ՎԱՃԱՌՈՒՄ ԵՄ

Հայերեն տառերով «Յատրան» գրամեքենա: Գինը՝ մատչելի: Զանգահարել 77.30.98, Հասմիկին

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Անհրաժեշտ են որակյալ կոշկակարներ եւ կոշկաձեւորներ (զագաստոչչիկ): Զանգահարել՝ 228392:

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ ԵՆ

▬ Զանգահարողի հաշվարը գրանցող հեռախոսներ (ԱՕՀ) սնուցումը միայն հեռախոսային գծից (արտ. Մինսկ քաղաքի)

▬ «Ժիգուլի» եւ «Վոլգա» ավտոմեքենաների դողերը փչող կոմպրեսորներ 12 Բ աշխատող (արտ. Սանկտ Պետերբուրգ քաղաքի)

Զանգահարել՝ 637645, 630240

ԱՆԻ.5

ՏՈՒՐԻՍՏԱԿԱՆ ՖԻՐՄԱՆ ՀՐԱՎԻՐՈՒՄ Է

ԵՐԵՎԱՆ → ՄԻՆՍԿ ԲՐԵՍՏ → ՎԱՐՇԱՎԱ

«Էրեբունի» հյուրանոց, 1-ին մասնաճյուղ, 4-րդ հարկ, 456 սենյակ, հեռ.՝ 560506

«Պարբերական» հրատարակչության տպարան. Երեւան 23, Աբովյան 2 Գրանցման թիվ 65. Գործ 69149. Պատվեր 1839 Տպաքանակը՝ 7000 Ստորագրված է տպագրության 12.05.1995 Գինը՝ 40 դրամ

digitised by A.R.A.R.@